

Slovensky

Manifest

slovenského eurorealizmu

K 60. výročiu podpisu Rímskych zmlúv dňa 25. 3. 1957

Skupina
Európskych
konzervatívcov
a reformistov

sas
Sloboda Solidarita

Manifest

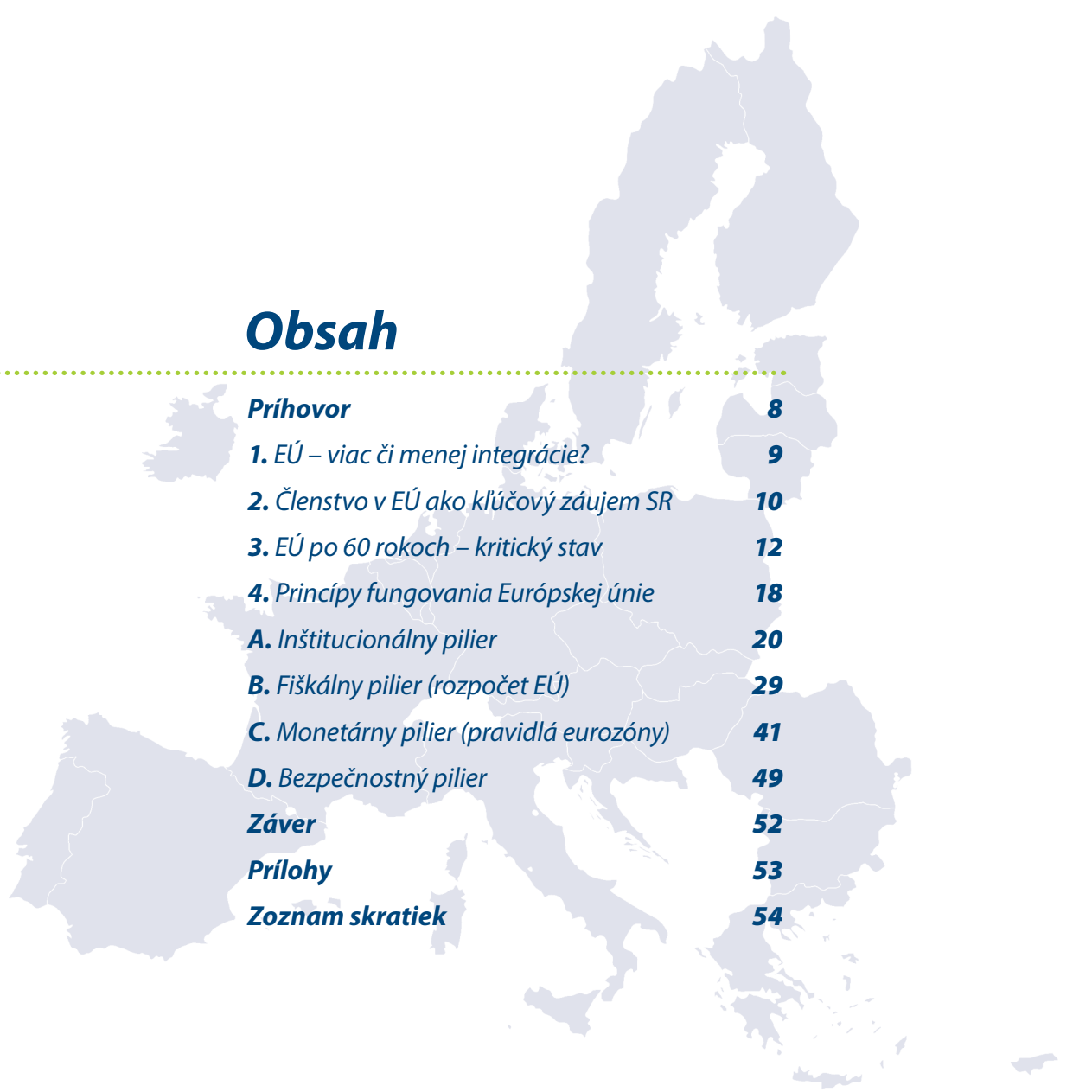
slovenského eurorealizmu

K 60. výročiu podpisu Rímskych zmlúv dňa 25. 3. 1957

Reforma Európskej únie | Marec 2017

Richard Sulík | richard@sulik.sk | +421 903 870 100

Obsah

Príhovor	8
1. EÚ – viac či menej integrácie?	9
2. Členstvo v EÚ ako kľúčový záujem SR	10
3. EÚ po 60 rokoch – kritický stav	12
4. Princípy fungovania Európskej únie	18
A. Inštitucionálny pilier	20
B. Fiškálny pilier (rozpočet EÚ)	29
C. Monetárny pilier (pravidlá eurozóny)	41
D. Bezpečnostný pilier	49
Záver	52
Prílohy	53
Zoznam skratiek	54

Princípy fungovania EÚ

- 1. Spoločný trh***
- 2. Zmluvné spoločenstvo dodržiujúce dohody***
- 3. Automatické sankcie***
- 4. Princíp subsidiarity***
- 5. Zákaz diskriminácie***
- 6. Princíp flexibility***

Inštitucionálny pilier

1. Vrátenie 14 kompetencií EÚ členským štátom
2. Zriadenie subsidiárneho súdu
3. Vyšetrovanie právomocí pre OLAF
4. Dohoda o voľnom obchode s Britániou
5. Pozastavenie rozširovania EÚ
6. Princíp one in - two out
7. Sunset klauzula

Fiškálny pilier (rozpočet EÚ)

8. Zoštíhlenie európskej administratívy
 - a. Zrušiť Európsky hospodársky a sociálny výbor
 - b. Zrušiť európsky Výbor regiónov
 - c. Znížiť počet parlamentných výborov z 22 na 13
 - d. Znížiť počet europoslancov na polovicu
 - e. Jedno sídlo europarlamentu
 - f. Znížiť počet komisárov na polovicu
 - g. Zrušiť rotujúce predsedníctvo
 - h. Zrušiť rôzne inštitúcie EÚ
9. Saldovanie platieb do rozpočtu s nárokmi na eurofondy
10. Pozastavenie plnenia dlhodobých cieľov
11. Zníženie eurofondov a obmedzenie len na verejné projekty
12. Postupné rušenie poľnohospodárskych dotácií
13. Zrušenie Junckerovho investičného balíčka

Monetárny pilier

14. ECB nesmie financovať verejný dlh
15. Zrušenie trvalého eurovalu
16. Odmietnutie spoločného ručenia vkladov
17. Rozhodovanie v ECB podľa základného imania
18. Vystúpenie hriechnikov z eurozóny
19. Konkurzný poriadok pre štáty eurozóny

Bezpečnostný pilier

20. Spoločná ochrana schengenských hraníc
21. Utečenecké tábory mimo EÚ
22. Sprísnenie azylovej politiky
23. Rozvojová pomoc len za spoluprácu

Príhovor

Sme eurorealisti. Na rozdiel od eurooptimistov, ktorí vravia, že ak niečo nefunguje, treba presunúť ďalšie kompetencie do Bruselu, a na rozdiel od europesimistov, ktorí požadujú vystúpenie z EÚ, vravíme my – eurorealisti, že Európska únia je síce vynikajúci projekt, ale potrebuje reformu.

Základná idea Európskej únie – spoločný trh – a s touto ideou spojené štyri základné slobody – voľný pohyb tovaru, služieb, kapitálu a osôb – sú tak skvelé, že treba o ne zabojskovať. Tieto myšlienky jej otcov – zakladateľov, veľkých politikov ako Schuman, Adenauer, de Gasperi, Spaak a ďalších, zabezpečili Európe 70 rokov rozvoja bez vojen a apokalyptických kríz, ktoré ju pravidelne sužovali. Bez Európskej únie by ani Slovensko nebolo tým, čím dnes je a nemohlo by využívať jej hlavné slobody.

Uvažovať o vystúpení Slovenska z EÚ na základe toho, ako to pôjde Britom, je fantazmagória. Odhladiť od geografickej polohy, ktorá v našom prípade zohráva svoju dôležitú rolu, Británia je armádna, politická a ekonomická moc s osem storočí dlhou tradíciou právneho štátu. Pre Veľkú Britániu neznamená vystúpenie z EÚ zmenu charakteru štátu, pre Slovenskú republiku by to tak bolo.

Preto nechceme EÚ likvidovať, ani z nej vystupovať. Naopak, v snahe o jej úspešné pokračovanie vznikol aj tento návrh reformy EÚ. Všetky naše návrhy majú jednu spoločnú črtu – dostať EÚ do toho stavu, v ktorom fungovala resp. môže fungovať najlepšie.

Tento manifest je odpoveďou všetkým tým, ktorí nám vyčítajú, že stále len kritizujeme, ale nič konkrétne nenavrhujeme. No tak nech sa páči, tu je 23 úplne konkrétnych a pri politickej vôli realizovateľných návrhov. Vždy, keď bude príležitosť, budeme konať v zmysle týchto navrhovaných zmien. To je zas aj informácia pre našich voličov.

Dňa 1. marca 2017 predstavil predseda Európskej komisie takzvanú Bielu knihu¹, v ktorej uvádza týchto päť možných scenárov budúcnosti EÚ:

1/ Pokračovanie v súčasnom smerovaní | 2/ Iba jednotný trh | 3/ Tí, ktorí chcú, robia viac

4/ Menej, ale efektívne | 5/ Oveľa viac spoločne

Túto iniciatívu vítame. Je najvyšší čas, aby začala poctivá diskusia o budúcnosti EÚ a diskutovali sa všetky možné scenáre. Predložený manifest je v súlade so scenárom číslo 4 a vnímajte ho prosím ako príspevok do diskusie o budúcnosti Európy.

Prajeme zaujímavé čítanie!

¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-385_sk.htm

1. EÚ – viac či menej integrácie?

Od podpísania Maastrichtskej zmluvy, teda asi o dekádu dlhšie ako je Slovensko členom, prešla Európska únia tichou, ale výraznou zmenou. Zo spoločenstva suverénnych štátov, postavenom na jasných dohodách, sa stal byrokratický moloch smerujúci do socializmu.

V prvotnej fáze, keď sa Európska únia viac menej držala základnej idey, na ktorej vznikla, teda voľný pohyb tovaru, služieb, kapitálu a osôb, bol svet v poriadku – ekonomiky rástli, dlhy boli relatívne nízke, nezamestnanosť tiež. Prvá výrazná zmena však nastala tri roky pred zavedením eura, keď prvýkrát európski lídri hrubo porušili svoje vlastné pravidlá tým, že do eurozóny zobrali Taliansko a o rok neskôr Grécko. Následné zblížovanie úrokových sadzieb bolo silnou predzvestou socializácie dlhu.

Problémy sa začali hromadiť, no vidieť ich ešte nebolo. Predstavte si, ako keď vlhku stenu domu čerstvo natriete. Už o pár rokov neskôr nastala však prvá kríza, banková kríza v roku 2007. Vznikla tak, že banky severných krajín už prestali byť ochotné na medzibankovom trhu požičiavať bankám južných krajín. Odvtedy sa Európska únia potáca od jednej krízy k druhej a zároveň rastie miera plytvania, rozdeľovania dlhu od jeho tvorcov k starostlivým hospodárom aj byrokratizácie. V tomto roku budeme „oslavovať“ 10. výročie trvalého krízového stavu a najsmutnejšie na tom je, že európski lídri dnes považujú za úspech už to, že EÚ ešte stále drží pokope.

Ak chce Európska únia prežiť, musí sa výrazne reformovať.

Jedni vravia viac integrácie, viac Európy a majú tým na mysli viac kompetencií do Bruselu. Ale od Maastrichtskej zmluvy (1992) funguje EÚ čoraz viac ako projekt hospodárskeho a politického zjednotenia Európy, ktorého efektívnosť prax nepotvrdzuje. Tento projekt založený na čoraz väčšom vzdalovaní moci od možnosti občanov kontrolovať ju sa realizuje poza chrbát občanov členských krajín² a neexistujú preň ani ďalšie vhodné podmienky – neexistuje niečo ako európsky národ, spoločný jazyk, vzájomný pocit solidarity obyvateľov členských krajín². Prirodzené ekonomické prepojenie, možno časom aj politické zjednotenie je projekt na veľa generácií a je utópia si myslieť, že to je možné spraviť za pár rokov a bez dostatočnej demokratickej legitimizácie. Na túto realitu naráža dnešná Európska únia a dostáva sa do čoraz väčších ťažkostí. Ak sa EÚ nezbaví zbytočného a fatálneho byrokratického, ekonomického a politického balastu a nevráti sa k svojim základným myšlienkam, ohrozí to jej existenciu.

Preto navrhujeme iný prístup. Vrátiť Európsku úniu do stavu, keď fungovala najlepšie, vrátiť členským krajinám kompetencie. Menej byrokracie a menej regulácie, zato viac slobody a viac konkurencie. Práve takúto reformu sa snažíme my v SaS načrtnúť.

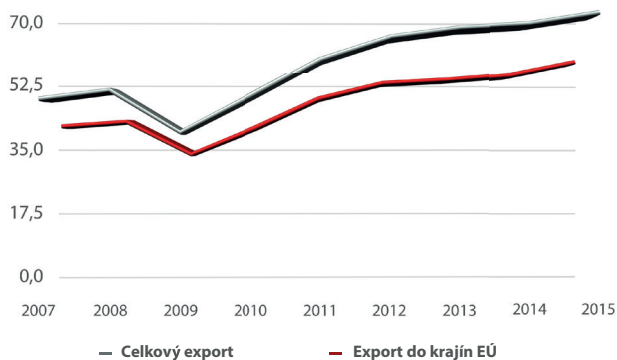
2 JUNKER, J. C.: „My niečo schválime, predstavíme to a počkáme nejakú dobu, čo sa stane. Keď nie je z toho žiaden poprask a žiadne povstanie, lebo väčšine ani len nedošlo, čo sme to schválili, pokračujeme – krok za krokom, až sa nedá vrátiť späť.“ In: Der Spiegel, 27. 12. 1999 <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-15317086.html>

2. Členstvo v EÚ ako kľúčový záujem SR

Slovensku sa po turbulentnom transformačnom období po roku 1989 podarilo v roku 2004 ukotviť na Západe, a to najmä členstvom v NATO a členstvom v EÚ. Členstvá v oboch inštitúciách ostávajú kľúčové pre budúci rast a politickú stabilitu Slovenska – NATO ako bezpečnostný pilier a Európska únia ako politicko-ekonomický pilier.

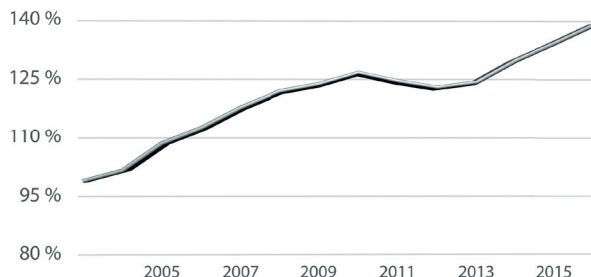
Strana Sloboda a Solidarita patrí k výrazným kritikom Európskej únie, no nie je za vystúpenie z nej. Takýto krok by slovenskú ekonomiku kvôli naviazanosti priemyslu na trhy EÚ výrazne poškodil. Na rozdiel od Veľkej Británie by Slovensko kvôli nedostatočnej veľkosti nedokázalo vyjednať potrebné podmienky, najmä bezcolnú výmenu tovarov.

Zahraničný obchod SR – export (v mld. eur)

Zdroj: NBS

Rast reálnych miezd v SR od vstupu do Európskej únie (2003 = 100 %)

Zdroj: NBS

2.1 Slovensko je malá a otvorená ekonomika, drvivá väčšina nášho obchodu sa realizuje s krajinami EÚ. Export v roku 2015 dosiahol 67,5 mld. eur, z toho 57,7 mld. eur (85 %) išlo do krajín EÚ, 32,2 mld. eur (48 %) do krajín eurozóny. Import v roku 2015 dosiahol 64,2 mld. eur, z toho 42,2 mld. eur (66 %) z krajín EÚ, 25,6 mld. eur (40 %) z krajín eurozóny. HDP Slovenska v roku 2015 bol 78,1 mld. eur.

2.2 V dnešnom svete sú na udržanie konkurencieschopnosti a efektívnosti výroby pre firmy kľúčové aj transakčné náklady. Bezcolný priestor, voľný pohyb tovarov a služieb, schengenský priestor, ale aj eurozóna uľahčujú exportným firmám logistiku a obchod medzi členskými štátmi, a sú to práve tieto prvky členstva v EÚ, ktoré (v kombinácii s vtedajšími reformami) spravili zo Slovenska atraktívne miesto pre západných investorov.

2.3 *Investori k nám priniesli kapitál, technológie a know-how, ktoré by sme bez ich prínosu tvorili desiatky rokov. Stúpila pridaná hodnota výroby aj mzdy slovenských zamestnancov, ktoré od vstupu do Európskej únie vzrástli reálne o 37%. Automobilky, ktoré sú dodnes najviditeľnejším výsledkom nášho členstva, vyplácajú stále nadpriemerné mzdy oproti zvyšku hospodárstva. V automobilovej výrobe pracuje približne 80-tisíc ľudí ³, nepriamo (vrátane asi 300 subdodávateľských firiem však automobilový priemysel zamestnáva až 200-tisíc ľudí, čím generuje 9 % zamestnanosti ⁴.*

Exportná komodita	Export (v mld. eur)	Podiel
Vozidlá	18,6	27,5%
Elektrické stroje	13,9	20,5%
Jadrové reaktory, kotly, stroje, prístroje	8,3	12,3%
Železo a oceľ	2,8	4,2%
Nerastné palivá	2,5	3,7%
Kaučuk a výrobky z neho	2,1	3,1%
Plasty a výrobky z nich	2,1	3,1%
Predmety zo železa alebo z ocele	1,6	2,3%
Nábytok	1,4	2,0%
Hliník a predmety z hliníka	1,0	1,5%
Ostatné	13,3	19,7%
Vývoz SR celkom	67,5	100%

Zdroj: NBS, ŠÚ SR, MH SR, 2015

2.4 *Vystúpenie z EÚ by mohlo významne poškodiť najmä automobilový priemysel a jeho subdodávateľov. Vývoz vozidiel tvoril v roku 2015 viac ako štvrtinu celého slovenského exportu (18,6 mld. eur). 12,7 mld. eur z vývozu vozidiel tvorili osobné automobily, ktoré sa vyvážali najmä do Nemecka (2,0 mld. eur), Veľkej Británie (1,7 mld. eur), a Francúzska (1,4 mld. eur). EÚ uplatňuje na import automobilov z tretích krajín 10-percentné clo. Predrazenie áut vyrobených na Slovensku by motivovalo Nemcov, Britov, Francúzov a iných obyvateľov EÚ kupovať viac áut z domácej výroby, resp. z jednotného trhu EÚ. Atraktivnosť áut vyrobených na Slovensku by pre európskych odberateľov kvôli možnému clu klesla. Vývoz elektrických strojov tvoril druhý najvýznamnejší vývozný artikel SR (13,9 mld. eur), ktorý sa tiež uplatňuje najmä na trhoch EÚ (Nemecko, Veľká Británia, Holandsko, Francúzsko, Poľsko).*

Zachovanie slovenského členstva v Európskej únii a jej jednotného trhu je preto kľúčovým strategickým záujmom Slovenskej republiky. O to viac nám záleží na funkčnej a prosperujúcej Európskej únii. Skutočnosť je však dnes iná.

3 <http://autobild.cas.sk/clanok/201073/na-slovensku-sa-za-rok-vyrobilo-milion-aut>

4 <http://www.teraz.sk/ekonomika/novi-zamestnanci-auta-cudzinci/156581-clanok.html>

3. EÚ po 60 rokoch – kritický stav

25. marca 1957 boli zástupcami šiestich zakladajúcich štátov ⁵ podpísané takzvané Rímske zmluvy (Zmluva o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva a Zmluva o založení spoločenstva pre atómovú energiu). Tento deň sa všeobecne považuje za vznik EÚ. V roku 2017 teda oslavuje EÚ 60. výročie svojho vzniku a, žiaľ, aj si pripomína 10. výročie permanentnej krízy.

Dlhodobé neriešené problémy so sebou v posledných rokoch priniesli udalosti, ktoré vrhli krajiny EÚ do ekonomickej a politickej nestability a v konečnom dôsledku ohrozujú samotnú existenciu EÚ.

3.1 10 rokov krízy – krátky prehľad

3.1.1 Leto 2007 ⁶ – ECB prvýkrát dodala európskym bankám silnú injekciu likvidity (takmer 95 mld. eur v podobe lacných úverov).

3.1.2 Jar 2010 – odsúhlasená pôžička pre Grécko (110 mld. eur), dočasný euroval EFSF (august 2010), z neho pôžička pre Írsko a Portugalsko. Vyslanie zničujúceho politického signálu, že v eurozóne sa nesmie bankrotovať.

3.1.3 Jeseň 2011 – zamrznutie medzibankového trhu v eurozóne, hrozba rozpadu eurozóny. Ďalšie mimoriadne summity – odpis gréckeho dlhu, dohoda na rekapitalizácii európskych bánk, posilnenie EFSF.

3.1.4 Leto 2012 – vytvorenie trvalého eurovalu ESM. Celková kapacita ESM dosahuje približne 705 mld. eur. Z tejto kapacity bolo Grécku prisľúbených 86 mld. eur v troch tranžiach v priebehu troch rokov ⁷, krajina do konca roka 2016 vyčerpala z balíka takmer 32 mld. eur ⁸. Krajine bola okrem toho predtým poskytnutá pôžička vo výške 141,8 mld. eur z EFSF (druhý záchranný program), ktorá nasledovala po bilaterálnej pôžičke z krajín eurozóny vo výške 52,9 mld. eur (prvý záchranný program).

⁵ Belgicko, Francúzsko, Západné Nemecko, Taliansko, Luxembursko a Holandsko

⁶ V júni 2007 zastavil hypotekárny investičný fond Bear Stearns vyplácanie investorov, čo viedlo k zamrznutiu trhu a následnej koordinovanej intervencii centrálnych bánk. Bear Stearns skolaboval v marci 2008, no jeho likvidáciu odvrátila intervencia amerického FED-u. Pri následnom septembrovom kolapse investičnej banky Lehman Brothers však už FED nezakročil. Finančná kríza tak vypukla v plnej sile.

⁷ <https://www.esm.europa.eu/content/how-much-committed-greece-esm-programme>

⁸ <https://www.esm.europa.eu/assistance/greece>

- 3.1.5 Jar 2013** – cyperská banková kríza sprevádzaná kontrolou kapitálových transferov a vyvlastnením bankových vkladov.
- 3.1.6 Leto 2015** – ďalšia grécka kríza, hrozba bankrotu, grécke banky a burza ostali zatvorené. Gréci v referende síce odmietli dohodu s veriteľmi, no grécky premiér Tsipras bol dotlačený súhlasiť s reformami a de facto poprieť výsledky referenda. Opustiť eurozónu grécka vláda nechcela a eurozóna nenabrala silu, aby Grécko vylúčila.
- 3.1.7 Leto 2015** – obrovský prírval utečencov spôsobený tromi konkrétnymi udalosťami:
- 21. 8. 2015** pozastavili nemecké úrady vracanie sýrskych utečencov, ktorým bol zamietnutý azyl. I keď išlo len o cca 150 osôb, táto správa vyvolala na Blízkom východe eufóriu.
- 31. 8. 2015** vyhlásenie Angely Merkelovej „Wir schaffen das.“ (My to zvládneme.) a faktické pozvanie utečencov do Nemecka.
- 5. 9. 2015** Rozhodnutie Angely Merkelovej prijať asi 4-tisíc utečencov, ktorí sa nachádzali na budapeštianskej vlakovej stanici Keleti.
- 3.1.8 Jeseň 2015** – summit Európskej rady k migračnej kríze. Hlasovanie o utečeneckých kvótach na Rade EÚ v septembri 2015 (schválené kvalifikovanou väčšinou). Viacero kontroverzných uznesení Európskeho parlamentu spomínajúcich kvóty. Porušovanie pravidiel dublinského systému, slabá ochrana vonkajších hraníc.
- 3.1.9 Leto 2016** - referendum o vystúpení Veľkej Británie z Európskej únie. Nepripravenosť na brexitový scenár na oboch stranách, nejasná pozícia pri rokovaní. Vo februári 2017 predstavila britská vláda bielu knihu o brexite, ktorá obsahuje jednotlivé kroky k vystúpeniu EÚ.
- 3.1.10 Zima 2016** - referendum o vystúpení Veľkej Británie z Európskej únie. Nepripravenosť na brexitový scenár na oboch stranách, nejasná pozícia pri rokovaní. Vo februári 2017 predstavila britská vláda bielu knihu o brexite, ktorá obsahuje jednotlivé kroky k vystúpeniu EÚ.

3.2 Najväčšie problémy EÚ dnes

- 3.2.1** *Zlý stav bankového systému, neochota úverovať. Podľa ECB majú banky na svojich súvahách okolo 1 200 mld. eur zlyhaných úverov (približne 11 % HDP eurozóny) ⁹, z toho tretina sa nachádza v talianskych bankách.*
- 3.2.2** *Trvalo vysoká miera nezamestnanosti (8,3 %; v USA menej ako 5 %). V EÚ dnes máme 20,4 mil. ľudí bez práce, čo je aj napriek poklesu v posledných rokoch stále o 4 mil. nepracujúcich viac ako v predkrízovom období.¹⁰*
- 3.2.3** *Verejné dlhy sú blízko svojich maxím, desiatky percentuálnych bodov nad predkrízovými hodnotami, a to kvôli všeobecnému odporu proti úsporným opatreniam. V roku 2015 dosiahla EÚ28 zadlženosť 85 % HDP, eurozóna (EÚ19) cez 90 % HDP.*
- 3.2.4** *Migračná kríza. Za roky 2015 a 2016 Eurostat eviduje vyše 1,2 mil. a 1,1 mil. žiadostí o azyl. Podľa OSN sa pri pokusoch o preplavenie do Európy od roku 2014 utopilo 10-tisíc migrantov ¹¹. Rada EÚ v septembri 2015 zaviazala svojich členov k prerozdeleniu 120 000 utečencov, k prerozdeľovaniu však doteraz nedošlo. V máji 2016 Európska komisia navrhla pokutovať členské štáty, ktoré nesplnia kvótu na prijatých utečencov sumou 250 000 eur za neprijatého žiadateľa o azyl.*
- 3.2.5** *Začiatok rokovaní o budúcom usporiadaní vzťahov medzi EÚ a Veľkou Britániou. Viacerí európski predstavitelia vrátane Jean-Claude Junckera, Francoisa Hollanda, ale aj Roberta Fica vyjadrili svoj názor, že odchod z EÚ bude Britov ekonomicky bolieť. Premiérka Veľkej Británie Theresa May v januári 2017 oznamuje, že zachovanie voľného pohybu osôb je pre Britániu neprijateľné aj za cenu tvrdého brexitu. Po tom, ako britský parlament schválil zákon o aktivácii článku 50 Lisabonskej zmluvy, sa oficiálne spustenie dvojročného výstupového procesu predpokladá na jar 2017.*

⁹ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2016-06-02/european-banks-trillion-dollar-bad-loan-burden-spurs-cash-calls>

¹⁰ Zdroj: Eurostat, sezónne očistené dáta z novembra 2016, "Harmonised unemployment (1 000) - monthly data" a "Harmonised unemployment rates (%) - monthly data"

¹¹ <http://echo24.cz/a/i6Fyb/u-egyptskych-brehu-se-potopila-lod-se-600-migranty>

3.2.6 Transferová únia – únia dlhov existuje najneskôr od roku 2010

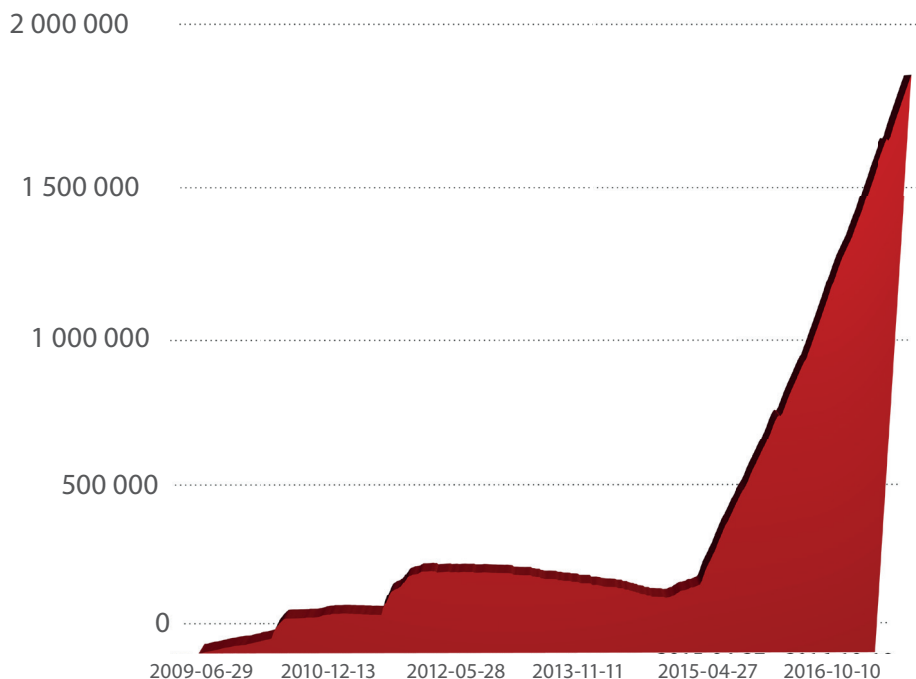
- 3.2.6.1** *V prvej fáze krízy, od augusta 2007, naliata ECB do európskeho finančného systému peniaze zvýšením frekvencie a natiahnutím lehoty splatnosti refinančných programov.*
- 3.2.6.2** *V druhej fáze krízy, od konca roku 2007 do konca roku 2008, začala ECB poskytovať likviditu bez objemového obmedzenia a ešte viac natiahla lehotu splatnosti refinančných úverov.*
- 3.2.6.3** *V tretej fáze krízy, od začiatku roka 2010, ECB prekročila červenú čiaru spustením nákupu štátnych dlhopisov. Na nákup dlhopisov slúžil program SMP z roku 2010, v roku 2012 nahradený programom OMT ¹².*
- 3.2.6.4** *V kombinácii so zápornou sadzbou na vkladoch komerčných bánk v ECB sa centrálna banka snaží (márne) dostať nekryté peniaze napumpované do bánk pôžičkami do súkromného sektora. ECB má vytvorené rôzne programy výhodných pôžičiek pre banky, ktorými sa snaží riešiť problémy eurozóny:*
- 1/ ELA** – program, cez ktorý vytvárali nové eurá národné centrálné banky a poskytovali ich bankám, ktoré nemali dost dobrý kolaterál, a teda si nemohli požičať priamo od ECB.
 - 2/ LTRO** – nelimitovaný refinančný program dlhodobých úverov.
 - 3/ TLTRO** – ciele dlhodobé refinančné operácie, obdoba LTRO.
 - 4/ ANFA** – dohoda o čistých finančných aktívach stanovuje pravidlá a limity držby finančných aktív, ktoré súvisia s vnútroštátnymi úlohami národných centrálnych bánk, a teda priamo nesúvisia s menovou politikou ¹³.
 - 5/ ACCF** – rámec dodatočných úverových pohľadávok umožnil zvýšiť dostupnosť kolaterálu akceptovaním dodatočných riadne splácaných úverových pohľadávok centrálnymi bankami ¹⁴.

¹² OMT predstavuje prísľub nákupu dlhopisov členskej krajiny eurozóny žiadajúcej finančnú pomoc s cieľom odvrátiť jej bankrot (monetizácia dlhu). Je teda zameraný na fiskálnu podporu konkrétnej krajiny. Program nemá stanovený limit na objem nákupov, na odvrátenie bankrotu problémových krajín tak zatiaľ stačil samotný prísľub aktivácie.

¹³ https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/anfa_qa.sk.html

¹⁴ https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/anfa_qa.sk.html

3.2.6.5 ECB tiež od začiatku roka 2015 realizuje program kvantitatívneho uvoľňovania (QE), v rámci ktorého nakupovala dlhopisy v hodnote 60 mld. eur mesačne a od marca 2016 v hodnote 80 mld. eur mesačne. Ku koncu roka 2016 tak mala v rámci programu nakúpené dlhopisy v celkovej hodnote 1 500 mld. eur ¹⁵. Program bol predĺžený do konca roka 2017 s predpokladaným celkovým objemom nákupov 2 280 mld. eur.

3.2.6.6 Zúčtovací systém eurozóny TARGET 2 trpí vysokými deficitmi a prebytkami. Nemecko zaznamenalo v februári 2017 doteraz najvyšší prebytok na úrovni 814 mld. eur ¹⁶. Taliansko uzavrelo februárovú bilanciu s deficitom 386 mld. eur ¹⁷.

¹⁵ goo.gl/f2d0oD, Allianz Global Investors

¹⁶ <http://www.verschuetter.de/deutschland-buba-target2-saldo-februar-2017/>

¹⁷ <http://www.verschuetter.de/italien-target2-saldo-februar-2017/>

3.2.6.7 Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z dňa 16. 6. 2015 odobril nákup dlhopisov v rámci OMT, následné rozhodnutie nemeckého ústavného súdu z 21. 6. 2016, ktoré odobril nákup dlhopisov v rámci OMT¹⁸.

3.2.6.8 V máji 2010 bol vytvorený úverový program EK s relatívne malou kapacitou EFSM. V júni 2010 nasledovalo vytvorenie dočasného eurovalu EFSF. Od roku 2012 boli obidva nahradené trvalým eurovalom ESM.

3.2.7 Porušovanie dohôd – Schengenská dohoda¹⁹ (resp. Kódex Schengenských hraníc²⁰), Nariadenie Dublin III²¹ (pôvodne Dublinská dohoda), Pakt rastu a stability²² (fiškálne pravidlá), zneužívanie monetárnej politiky ECB na dosahovanie fiškálnych cieľov²³, princíp subsidiarity (čl. 5, ods. 3 Zmluvy o EÚ²⁴), Sixpack²⁵, Fiškálny kompakt²⁶, Twopack²⁷.

3.2.8 Nárast počtu európskych agentúr a zamestnancov EÚ. Rôznych agentúr síce máme čoraz viac, tento trend sa však nezdá byť riešením problému, ale skôr jeho súčasťou.

3.2.9 Prezamestnanosť Európskej únie. Európska únia dnes zamestnáva približne 55-tisíc zamestnancov²⁸, z toho 33-tisíc Európska komisia²⁹ a 6-tisíc Európsky parlament³⁰ (pre porovnanie: Európsky parlament má 5 krát viac poslancov ako NR SR, avšak 15 krát viac zamestnancov).

18 OMT (Outright monetary transaction) a QE (Quantitative easing) sú podobnými nástrojmi, ale slúžia na rôzne ciele. Program kvantitatívneho uvoľňovania znamená pravidelné nákupy dlhopisov Európskou centrálnou bankou s vopred stanoveným každomesačným objemom s cieľom zvýšiť rýchlosť obehu peňazí rozšírením úverovej kapacity bánk. OMT predstavuje prísľub nákupu dlhopisov členskej krajiny eurozóny žiadajúcej finančnú pomoc s cieľom odvrátiť jej bankrot (monetizácia dlhu).

19 http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2000.239.01.0001.01.ENG&toc=OJ.L:2000:239:TOC
http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/schengen/Schengenska%20dohoda.pdf

20 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex:32016R0399>

21 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1486543160709&uri=CELEX:32013R0604>

22 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1486543876084&uri=CELEX:01997R1466-20111213>

23 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1486544271365&uri=CELEX:01997R1467-20111213>

24 čl. 127 a nasl. ZFEÚ a Protokol č. 4 https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/c_32620121026sk.pdf

25 http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=URISERV:140302_1

26 http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=URISERV:140302_1

27 <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2013/18/20130130>

28 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1486547924579&uri=CELEX:32013R0473>

29 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1486547957005&uri=CELEX:32013R0472>

30 https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/administration_en

29 http://ec.europa.eu/civil_service/about/figures/index_en.htm

30 <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/20150201PVL00012/The-EP's-budget>

4. Princípy fungovania Európskej únie

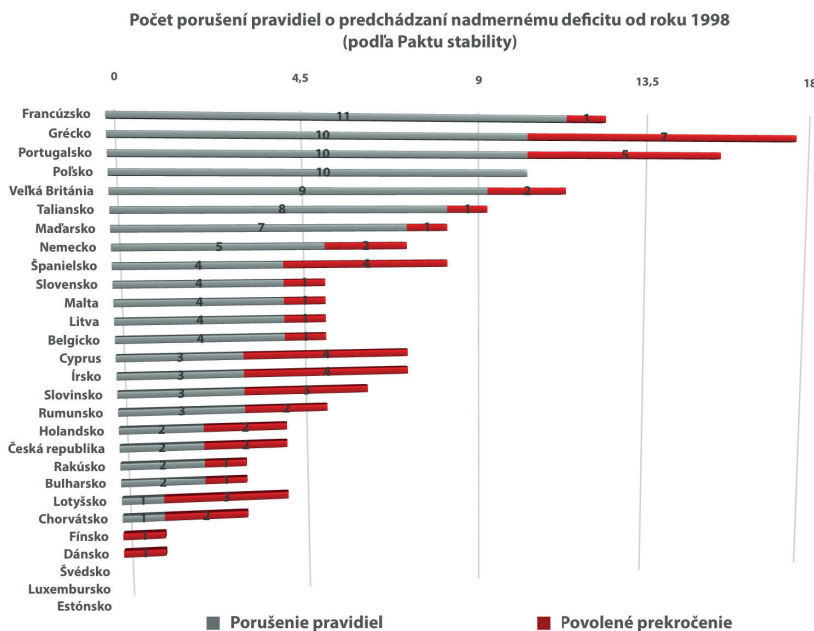
Európska únia je podľa našich predstáv zmluvným spoločenstvom suverénnych štátov postavenom na spoločnom trhu so štyrmi základnými slobodami. Všetky jednotlivé návrhy na reformu EÚ vedú k tomuto cieľu a sú postavené na týchto princípoch:

4.1 Spoločný trh

Európska únia tvorí jeden ucelený hospodársky priestor postavený na voľnom pohybe tovarov, služieb, kapitálu a osôb. To znamená, že členské krajiny budú na základe spoločných dohôd odbúravať bariéry medzi sebou, ktoré voľnému pohybu bránia. Veľmi dôležité je však nezamieňať si odbúravanie bariér so zjednocovaním pravidiel za každú cenu, resp. s jednotnou reguláciou ³¹.

4.2 Zmluvné spoločenstvo dodržiujúce dohody

Nevyhnutný predpoklad na korektné a predvídateľné fungovanie sú jasné pravidlá a dohody, ktoré sú aj dodržiavané. Práve dodržiavanie zmlúv je veľkou slabinou dnešných európskych lídrov. Napríklad Pakt rastu a stability bol od svojho vzniku v roku 1998 porušený vyše 150-krát a ani raz neboli uplatnené sankcie ³². Nedodržuje sa ani Dublinský dohovor (1990), resp. Dublin III (2013), Schengenská dohoda (1995), Sixpack (2011), Fiškálny kompakt (2013), Twopack (2013) a ďalšie. Preto druhý princíp fungovania EÚ musí byť bezpodmienečné dodržiavanie dohôd.

Zdroj: Hans-Werner Sinn, Der Schwarze Juni, 2016

³¹ Príkladom môže byť zákaz výroby a dovozu klasických žiaroviek v EÚ či obmedzovanie príkonu vysávačov. Ide o obmedzovanie spotrebiteľov aj výrobcov, ktoré nemá na európskej úrovni opodstatnenie. Ochrana životného prostredia je falošný argument, keďže zároveň sa napríklad dotuje výroba elektrickej energie z uhlia.

³² [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/528745/IPOL-ECON_NT\(2014\)528745_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/528745/IPOL-ECON_NT(2014)528745_EN.pdf)

4.3 Automatické sankcie

Sankcie za porušenie dohôd by mali byť automatické. V prípade porušenia dlhových pravidiel by však penalizácia vo forme pokuty mohla byť kontraproduktívna. Medzi sankciami by preto nemala chýbať dočasná strata hlasovacieho práva v Európskom parlamente a Rade EÚ a zmrazenie eurofondov. Najvyššou sankciou by bolo vylúčenie z eurozóny alebo zo schengenskej zóny, a to podľa toho, pravidlá ktorej dohody sa porušujú.

4.4 Princíp subsidiarity

Tento princíp má EÚ zapísaný v zmluvách od roku 1992 (Maastricht), nie však jednoznačne, lebo kvôli slovám „uspokojivo“ a „lepšie“ (pozri aj bod A.2) dáva príliš veľký priestor na subjektívne rozhodovanie a spory. Myslíme si, že princíp subsidiarity by mal byť definovaný tak, že ak členské krajiny vedia o niečom rozhodnúť, nech o tom nerozhoduje EÚ. Vôbec by pritom nemalo hrať rolu, či členské krajiny vedia o niečom rozhodnúť lepšie alebo horšie ako EÚ, ale ide o to, či vôbec vedia rozhodnúť. Napríklad o započítaní dôchodkových nárokov občanov platiacich odvody v susednom štáte nevie členská krajina rozhodnúť sama, ale napríklad o Zákonníku práce vie rozhodnúť aj bez EÚ³³.

4.5 Zákaz diskriminácie

Akákoľvek diskriminácia na základe štátnej príslušnosti je zakázaná³⁴. Napriek tomu, že v praxi bude dochádzať ku sporom o to, či pri jednotlivých témach ide ešte o vnútornú politiku krajiny alebo už o diskrimináciu, považujeme tento princíp za mimoriadne dôležitý. Prípadné spory bude (tak ako sa to už vykonáva dnes) riešiť Súdny dvor Európskej únie.

4.6 Princíp flexibility

Integrácia musí byť dobrovoľná. Každá krajina musí mať možnosť si zvoliť ten rozsah a tú rýchlosť integrácie, ktorá jej vyhovuje a na ktorú existuje demokratická legitimizácia. Nútiť krajiny k „ever closer union“ byrokratickými metódami je nebezpečné a ohrozuje EÚ, napríklad tým, že v referende sa voliči vyjadria za vystúpenie z EÚ (pozri brexit). Naopak, dnes málo využívaná Posilnená spolupráca (Šiesta časť, Hlava III ZFEÚ) podporuje princíp flexibility.

³³ Napr. vo Francúzsku bola v roku 2013 nezamestnanosť na úrovni vyše 10 % a v Nemecku okolo 5 %. Minimálna mzda vo Francúzsku bola stanovená na 9,43 eur na hodinu, v Nemecku však celoštátna minimálna mzda zavedená ešte nebola. Výsledkom bolo, že 8 miliónov Nemcov pracovalo pod úrovňou francúzskej minimálnej mzdy, čo bola takmer pätina tamojšej pracovnej sily. Zatiaľ čo Francúzsko preferovalo garanciu mzdového štandardu pracujúcich, Nemecko sa sústredilo na čo najnižšiu mieru nezamestnanosti. V krajine tak vznikol dopyt aj po nízkokvalifikovanej pracovnej sile. INESS, Minimálna mzda, Účinný nástroj zvyšovania nezamestnanosti, 2013, str. 11-12

³⁴ článok 18 ZFEÚ, článok 54 ZFEÚ

A. Inštitucionálny pilier

A.1 Vrátenie kompetencií EÚ členským štátom

Európska únia sa dnes v mnohých oblastiach zaoberá agendou, ktorá podľa nášho názoru porušuje princíp subsidiarity. Vyplýva to najmä z nejednoznačnosti rozdelenia kompetencií, keďže mnohé z nich sú definované ako spoločné. Nie je tak stanovená jasná deliaca čiara medzi agendou, ktorá sa má riešiť na úrovni EÚ, a agendou, ktorú majú riešiť členské štáty.

Za podstatu reformy preto považujeme vrátenie časti kompetencií členským štátom. Zároveň však navrhujeme preradenie niektorých dnešných spoločných kompetencií EÚ medzi výlučné, aby sa tak predišlo kompetenčným sporom. Navrhujeme tiež zachovať tie spoločné kompetencie EÚ, ktorých problematika presahuje hranice členského štátu a vyžaduje si celoeurópske riešenie. Uvedené zmeny predstavujú prvotný návrh a odbornú diskusiu na túto tému uvítame.

#	Kompetencia	Aktuálny právny základ	Lisabonská zmluva	Návrh reformy
1	Colná únia	čl. 30 a nasl. ZFEÚ	Výlučná	Výlučná
2	Ustanovenie pravidiel hospodárskej súťaže potrebných na fungovanie vnútorného trhu	čl. 101 a nasl. ZFEÚ	Výlučná	Výlučná
3	Spoločná obchodná politika	čl. 206 a nasl. ZFEÚ	Výlučná	Výlučná
4	Uzatváranie medzinárodných dohôd za určitých podmienok	čl. 216 a nasl. ZFEÚ	Výlučná	Výlučná
5	Menová politika pre členské štáty, ktorých menou je euro	najmä čl. 136 a nasl. ZFEÚ	Výlučná	Výlučná
6	Vnútorný trh	najmä čl. 26 a nasl.	Spoločná	Spoločná
7	Ochrana morských biologických zdrojov v rámci spoločnej politiky rybného hospodárstva ³⁵	čl. 38 a nasl. ZFEÚ ³⁶	Výlučná	Výlučná
8	Cezhraničné znečisťovanie	čl. 191 a nasl. ZFEÚ ³⁷	Spoločná	Výlučná
9	Transnárodná biodiverzita	čl. 191 a nasl. ZFEÚ ³⁸	Spoločná	Výlučná
10	Poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo okrem 7	čl. 38 a nasl. ZFEÚ	Spoločná	Späť členským štátom
11	Životné prostredie okrem 8 a 9	čl. 191 a nasl. ZFEÚ	Spoločná	Späť členským štátom
12	Ochrana schengenských hraníc ³⁹	najmä Protokol č. 19 ⁴⁰	Spoločná	Spoločná
13	Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti okrem 12	čl. 67 a nasl. ZFEÚ	Spoločná	Spoločná
14	Spoločné otázky bezpečnosti v záležitostiach verejného zdravia, ak ide o aspekty vymedzené v Lisabonskej zmluve	čl. 168 ods. 4 ZFEÚ	Spoločná	Spoločná

15	a	Ochrana a zlepšovanie zdravia ľudí, ak ide o cezhraničné aspekty vymedzené v Lisabonskej zmluve ⁴¹	čl. 168 ods. 1, 2, 3, 5 ZFEÚ	Podporná, koordinačná a doplnková	Podporná, koordinačná a doplnková
	b	Ochrana a zlepšovanie zdravia ľudí bez cezhraničného aspektu ⁴²			Späť členským štátom
16		Bezpečnosť jadrových zariadení ⁴³	Zmluva o založení EURATOM ⁴⁴	EURATOM	Výlučná
17		Civilná ochrana	čl. 196 ZFEÚ	Podporná, koordinačná a doplnková	Späť členským štátom
18	a	Sociálna politika, ak ide o cezhraničné aspekty vymedzené v Lisabonskej zmluve ⁴⁵	čl. 151 a nasl. ZFEÚ	Spoločná	Výlučná
	b	Sociálna politika bez cezhraničného aspektu ⁴⁶			Späť členským štátom
19		Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť	čl. 174 nasl. ZFEÚ	Spoločná	Späť členským štátom
20		Ochrana spotrebiteľa	čl. 169 ZFEÚ	Spoločná	Späť členským štátom
21		Priemysel	čl. 173 ZFEÚ	Podporná, koordinačná a doplnková	Späť členským štátom
22	a	Doprava, ak ide o cezhraničné aspekty ⁴⁷	čl. 90 a nasl. ZFEÚ	Spoločná	Spoločná
	b	Doprava bez cezhraničného aspektu ⁴⁸			Späť členským štátom
23		Transeurópske siete ⁴⁹	čl. 170 a nasl. ZFEÚ	Spoločná	Spoločná
24		Cestovný ruch	čl. 167 ZFEÚ	Podporná, koordinačná a doplnková	Späť členským štátom
25	a	Energetika, ak ide o cezhraničné aspekty ⁵⁰	čl. 194 ZFEÚ	Spoločná	Spoločná
	b	Energetika bez cezhraničného aspektu ⁵¹			Späť členským štátom
26		Kultúra	čl. 167 ZFEÚ	Podporná, koordinačná a doplnková	Späť členským štátom
27	a	Vzdelávanie, odborné vzdelávanie, mládež a šport, ak ide o cezhraničné aspekty ⁵²	čl. 165 a nasl. ZFEÚ	Podporná, koordinačná a doplnková	Podporná, koordinačná a doplnková
	b	Vzdelávanie, odborné vzdelávanie, mládež a šport, bez cezhraničných aspektov			Späť členským štátom
28		V oblasti výskumu, technického rozvoja a kozmického priestoru má Únia právomoc vykonávať činnosti, najmä vymedziť a uskutočňovať programy, vykonávanie tejto právomoci nesmie však viesť k tomu, aby sa členským štátom bránilo vykonávať ich právomoci.	čl. 179 a nasl. ZFEÚ	Spoločná	Spoločná
29		V oblasti rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci má Únia právomoc vykonávať činnosti a uskutočňovať spoločnú politiku, avšak vykonávanie tejto právomoci nesmie viesť k tomu, aby sa členským štátom bránilo vykonávať ich právomoci.	čl. 208 a nasl. ZFEÚ	Spoločná	Spoločná
30		Administratívna spolupráca	čl. 197 ZFEÚ	Podporná, koordinačná a doplnková	Podporná, koordinačná a doplnková ⁵³

- 35 Zahŕňa aj rybŕné hospodárstvo v teritoriálnych vodách.
- 36 A zároveň Nariadenie EP a Rady č. 1380/2013 o spoločnej rybárskej politike.
- 37 V Lisabonskej zmluve je cezhraničné znečisťovanie subsumované pod kompetenciu č. 11 – Životné prostredie.
- 38 http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/en/displayFtu.html?ftuld=FTU_5.4.3.html
- 39 Za stanovenie štandardov, monitoring a kontrolu hraníc by bola zodpovedná EÚ a v rámci týchto pravidiel by členské štáty hranicu fyzicky chránili. Tie štáty, ktoré nebudú v stave chrániť svoju hranicu tak, ako požaduje EÚ a zároveň nechcú opustiť Schengen, by museli odovzdať velenie nad silovými zločkami EÚ.
- 40 https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/c_32620121026sk.pdf
- 41 Napr. čl. 168, ods. 1, predposledná veta ZFEÚ: Postupy zahŕňajúce boj proti najzávažnejším chorobám podporou výskumu ich príčin, prenosu a prevencie, ako aj zdravotnícke informácie a osvetu, monitorovanie závažných cezhraničných ohrození zdravia, včasné varovanie a boj proti nim.
- 42 Napr. čl. 168 ods. 1 posledná veta ZFEÚ: Únia dopĺňa činnosť členských štátov pri obmedzení škôd na zdraví spojených s drogami, vrátane informačnej a preventívnej činnosti.
- 43 Presun kompetencií 8, 9 a 16 inšpirovaný podľa dokumentu Allianz für Fortschritt und Aufbruch <http://alfa-bund.de/wp-content/uploads/2016/07/position-paper-for-EU-reform.pdf>
- 44 Túto kompetenciu má v rukách EURATOM <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:12012A/TXT>, ktorý je formálne oddelený od EÚ, jeho rozhodnutia rovnako však prijímajú inštitúcie EÚ.
Sekundárny prameň práva: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32014L0087>
- 45 Vnútrotný trh znamená aj slobodný pohyb pracovných síl. To predpokladá dohody členských štátov, ako pristupovať k nárokom sociálneho a zdravotného systému občanov, ktorí v priebehu svojho života pracovali vo viacerých členských štátoch. Túto oblasť sociálnej politiky pre jej cezhraničný aspekt navrhujeme preradiť do výlučných kompetencií EÚ. Politiky týkajúce sa zamestnanosti a pracovných podmienok by mali byť, naopak, výlučne v kompetencii členských štátov.
- 46 Napr. čl. 153, ods. 1, písm. a) a b)
- 47 Napr. čl. 91, ods. 1, písm. a)
- 48 Napr. čl. 91, ods. 1, písm. c), čl. 93
- 49 Transeurópske siete v oblastiach dopravných, telekomunikačných a energetických infraštruktúr
- 50 Napr. čl. 194, ods. 1, písm. a ZFEÚ – ak ide o cezhraničný predaj
- 51 Napr. čl. 194, ods. 1, písm. c ZFEÚ
- 52 Ponechať by sa mohli: čl. 165, ods. 2, druhá odrážka (podpora mobility študentov a učiteľov, medzi iným podpora akademického uznávania diplomov a započítanie času štúdia), čl. 166 ods. 2 druhá odrážka (uľahčenie prístupu k odbornému vzdelávaniu a podpora mobility inštruktorov a stážistov, najmä mladých ľudí).
- 53 Administratívna spolupráca ostane čiastočne kompetenciou EÚ pre potreby uľahčenia výmeny informácií členských štátov, napríklad v daňovej oblasti alebo medzi orgánmi sociálneho zabezpečenia. Spolupráca vylučuje akúkoľvek harmonizáciu právnych predpisov členských štátov.

A.2 Zriadenie subsidiárneho súdu⁵⁴

Subsidiarita je princíp, podľa ktorého sa má politické rozhodovanie a zodpovednosť vo verejných otázkach uskutočňovať na stupni verejnej správy, ktorý je najbližšie k občanovi.

Článok 5 ods. 3 Lisabonskej zmluvy definuje subsidiaritu takto: „Podľa zásady subsidiarity koná Únia v oblastiach, ktoré nepatria do jej výlučnej právomoci, len v takom rozsahu a vtedy, ak ciele zamýšľané touto činnosťou nemôžu členské štáty uspokojivo dosiahnuť na ústrednej úrovni alebo regionálnej a miestnej úrovni, ale z dôvodov rozsahu alebo účinkov navrhovanej činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie.“

Definíciu navrhujeme upraviť tak, že škrtneme slová „uspokojivo“ a „lepšie“, aby neoponáhala priestor pre flexibilnú interpretáciu. Únia tak bude môcť konať v oblastiach, ktoré nepatria do jej výlučnej právomoci, len v takom rozsahu a vtedy, ak ciele zamýšľané touto činnosťou nemôžu členské štáty dosiahnuť na ústrednej úrovni alebo na regionálnej a miestnej úrovni.

Subsidiaritu definuje aj ústava USA vo svojom X. dodatku: „Práva, ktoré ústava nezverila Spojeným štátom americkým, alebo nezakázala jednotlivým štátom, sú vyhradené jednotlivým štátom alebo ľudu.“⁵⁵

Na dodržiavanie vykonávania spoločných a podporných kompetencií EÚ bude dohliadať subsidiárny súd. Na subsidiárny súd sa bude môcť obrátiť ktorýkoľvek členský štát s požiadavkou, či je schválený právny predpis v súlade s princípom subsidiarity. V prípade porušenia princípu subsidiarity sa predmetná časť právneho predpisu stane neplatnou. Odvolacím súdom pre rozhodnutia subsidiárneho súdu bude Súdny dvor EÚ.

Európske agentúry sú zriadené smernicou, nariadením alebo rozhodnutím. Subsidiárny súd tiež posúdi, či je pôsobenie danej agentúry v súlade s princípom subsidiarity. V prípade pozitívneho nálezu bude výsledkom zrušenie agentúry alebo oklieštenie jej kompetencií.

⁵⁴ Myšlienka Romana Herzoga, prezidenta Nemecka v rokoch 1994 – 1999. Herzog patrí ku kritikom porušovania princípu subsidiarity v EÚ, rovnako ako k činnosti Súdneho dvora EÚ, ktorý podľa neho svojimi rozhodnutiami uberá členské štáty o ich kompetencie.

⁵⁵ <https://nccs.net/online-resources/us-constitution/amendments-to-the-us-constitution/the-bill-of-rights-amendments-1-10/amendment-10-undelimited-powers-kept-by-the-states-and-the-people>

Skúmanie subsidiarity dnes

Zakladajúce listiny zabezpečujú, že subsidiarita je súdne vynútiteľný právny princíp (Protokol 2, čl. 8). Doterajšia európska súdna prax však neposkytuje veľa príkladov a už vôbec nie rozhodnutí, ktoré by konštatovali nesúlad predpisu s uvedeným princípom. **Súd neskúma materiálnu stránku subsidiarity**, a teda či určitý cieľ je, alebo nie je možné dosiahnuť lepšie na národných úrovniach alebo na európskej úrovni, **ale uvádza, že zákonodarcu má voľnú mieru uváženia v tom, aký stupeň harmonizácie je potrebný na dosiahnutie cieľa, ak koná v medziach spoločných právomocí**⁵⁶. Vo svetle doterajšej súdnej praxe sa nezdá, že by súdy Únie poskytovali dostatočnú záruku dodržiavania tohto princípu. A to hlavne v duchu definície, ktorej silne subjektívna stránka (vďaka pojmom „uspokojivo“ a „lepšie“) nahráva skôr politickému použitiu ako právnej argumentácii.

Preskúmanie princípu subsidiarity umožňuje aj proces včasného varovania ex ante uvedený v Protokole 2. Tento postup je na preskúmanie princípu subsidiarity nedostatočný a v praxi sa málo využíva, resp. sa prostredníctvom neho nepodarilo zastaviť veľa legislatívnych návrhov.

Každý národný parlament má osem týždňov od postúpenia návrhu legislatívneho aktu EÚ na to, aby zaslal EP, Rade a Komisii odôvodnené stanovisko s uvedením možného dôvodu nesúladu so zásadou subsidiarity. Ak má záporné odôvodnené stanovisko podporu aspoň 1/3 hlasov národných parlamentov, návrh sa musí opätovne preskúmať (tzv. žltá karta). Inštitúcia, ktorá návrh legislatívneho aktu pripravila, môže rozhodnúť, či ho ponechá, zmení alebo stiahne, a svoje rozhodnutie odôvodní. Ak ide o texty týkajúce sa priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, táto hranica sa znižuje na jednu štvrtinu. Ak pochybnosť vysloví aspoň jednoduchá väčšina národných parlamentov a ak sa Komisia rozhodne ponechať svoj návrh, vec sa postúpi zákonodarcovi (EP a Rade), ktorý sa vyjadrí pred dokončením prvého čítania. Rada alebo EP môžu návrh zamietnuť (tzv. oranžová karta). V praxi sa lehota 8 týždňov pre oprávnené subjekty ukázala ako príliš krátka.

56 Napr. rozhodnutia Súdneho dvora EÚ C-84/94, C-233/94, C-377/98, C-491/01, C-103/01, C-154/04 a C-155-04, či C-58/08

A.3 Posilnenie právomocí OLAF

OLAF je Európskym úradom pre boj proti podvodom. V súčasnosti rieši hlavne prípady zneužitia prostriedkov EÚ⁵⁷:

- 1/** boj proti podvodom poškodzujúcim rozpočet EÚ
- 2/** vyšetrovanie korupcie zamestnancami inštitúcií EÚ
- 3/** rozvíja právne predpisy/opatrenia proti podvodom a politiky

OLAF nemôže ukladať sankcie a nemá žiadnu právomoc na stíhanie a vyšetrovanie, vydáva len odporúčania.

Navrhujeme preto, ak ide o prostriedky EÚ, rozšíriť právomoci OLAF o vyšetrovacie právomoci. Prokurátor z OLAF-u by mal mať podobné právomoci ako prokurátor v členskom štáte, pričom vo veci by rozhodovali národné súdy. Navrhujeme tiež umožniť prístup OLAF-u k databázam, ktorými sú členské štáty prepojené.

Rozšírenie právomocí OLAFu nahradí takzvaného európskeho prokurátora o ktorom sa aktuálne diskutuje

A.4 Dohody o voľnom obchode so všetkými demokratickými krajinami

Obchodné dohody sa v posledných rokoch stali predmetom kontroverzií, a to najmä kvôli ich komplikovanosti, rozsiahlosti a neverejnému vyjednávaciemu procesu. Najväčší problém tvoria časti dohôd týkajúce sa odvetví, ktoré sú silno regulované a dotované na obidvoch zmluvných stranách, napríklad v sektore poľnohospodárstva alebo služieb.

V záujme zrýchlenia vyjednávacieho procesu a zjednodušenia výslednej dohody navrhujeme uzatvárať dohody o bezcolnom obchode prioritne na neregulované a nedotované trhy⁵⁸.

Za dôležité považujeme uzavretie obchodných dohôd s USA, Japonskom a Indiou, keďže tieto krajiny tvoria približne tretinu svetovej ekonomiky a takmer štvrtinu svetovej populácie.

V súvislosti s brexitovými rokovaniami by mala EÚ vyjednať obojstranne výhodnú obchodnú dohodu s Veľkou Britániou s prioritou zachovania bezcolného priestoru.

57 Nariadenie EP a Rady 883/2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1486593630716&uri=CELEX:02013R0883-20170101>
http://ec.europa.eu/anti-fraud/about-us/legal-framework_en

58 Od roku 1995 je v platnosti napríklad dohoda o colnej únii medzi EÚ a Tureckom, ktorá sa týka všetkých priemyselných produktov. Z dohody sú, naopak, vyňaté nespracované poľnohospodárske výrobky, služby a verejné obstarávanie.

Brexit Európe poškodí

V prípade Grécka boli európski lídri ochotní urobiť nespočetné množstvo ústupkov, len aby Grécko neopustilo eurozónu, do ktorej tak či tak nepatrí. Veľkoryso prehliadli, že Grécko sa do eurozóny dostalo podvodom, že „záchrana“ Grécka nie je žiadna záchrana, no doteraz stála vyše 300 miliárd eur, že Grécko naďalej nespĺňa kritériá pre členstvo v eurozóne, a najmä prehliadajú, že Grécko nemá šancu v eurozóne prežiť.

V prípade Veľkej Británie je to presne naopak. Ochota urobiť Cameronovi zopár (väčšinou rozumných) ústupkov bola minimálna a približne mesiac pred referendom navrhnúť 250-tisíc eur ako pokutu za každého neodobratého migranta, ako to spravil predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker, je čistá provokácia. Skoro, ako keby si odchod Británie želal.

Ale pozrime sa, o čo príde EÚ v prípade brexitu. Ekonomika Veľkej Británie je veľká ako ekonomika 20 (z 28!) najmenších krajín EÚ. Tak či tak scvrkávajúca sa ekonomická sila EÚ sa odchodom Británie citelne zmenší. Okrem toho EÚ príde o stáleho člena Bezpečnostnej rady OSN a o atómovú moc, ktorá ako jedna z len štyroch krajín EÚ dáva na obranu dve percentá HDP, čo je jedna z podmienok členstva v NATO. A, samozrejme, EÚ príde aj o významného prispievateľa do spoločného rozpočtu.

Ďalej príde EÚ o zdravý rozum, čo konkrétne pociťia Nemecko, Holandsko, Rakúsko a Fínsko. Tieto krajiny spolu s Britániou majú dnes takzvanú blokačnú menšinu v Rade EÚ a vedia zastaviť rôzne socialistické blúznenia. Na prijatie kvalifikovaného rozhodnutia je potrebných 55 percent krajín so 65 percentami obyvateľstva EÚ. To znamená, ak sa Nemecko, Holandsko, Rakúsko, Fínsko a Británia dohodnú, vedia rozhodnutie zablokovať.

Špeciálne pre Slovensko hrozí významná strata odbytu, ak sa EÚ s Britániou nedohodne na spoločnom trhu, alebo ak EÚ neuzavrie s Britániou dohodu o voľnom obchode. My totiž vyvážame do Británie ročne za 3,7 miliardy eur (z toho takmer polovicu tvoria autá) a Británia k nám dováža tovar a služby za jednu miliardu eur. Navyše, na autá uplatňuje EÚ vyššie clo (10 percent), ako je priemerná sadzba (3,6 percenta). Ako silne proexportne orientovaná krajina doplatíme na brexit najmä my, ak nebude spoločný trh, nezáleží na forme, zachovaný. Preto aj Ficove silácke reči o tom, ako bude všetko možné s Britániou blokovať, sú krátkozraké a pre Slovensko škodlivé.

Komentár R. Sulíka uverejnený na HNonline dňa 21. 11. 2016 <http://komentare.hnonline.sk/dnes-pise/863033-brexit-europe-poskodi>

A.5 Pozastavenie rozširovania EÚ

EÚ prežíva od začiatku finančnej krízy najturbulentnejšie obdobie vo svojej histórii. Ako jeden z následkov sa jeden člen EÚ už rozhodol spoločenstvo opustiť, pričom budúcnosť EÚ ostáva aj naďalej neistá. Je rozhodne lepšie jedného člena neprijat' ako prísť o ďalšieho.

Z tohto dôvodu považujeme za žiaduce oficiálne pozastavenie prístupového procesu pre kandidátske krajiny, ktoré deklarujú svoj záujem v budúcnosti do EÚ vstúpiť, kým nepríde ku konsolidácii pomerov v samotnej EÚ. Únia sa potrebuje najskôr stabilizovať smerom dovnútra (pozri bod B.10), aby mohla rozmýšľať o ďalšom rozširovaní smerom von. Prístupové rokovania by sa tak počas tohto obdobia mali obmedziť na poradenstvo v oblasti zavádzania mechanizmov právneho štátu a trhovej ekonomiky.

Kandidátmi na členstvo v EÚ je dnes 5 krajín: Srbsko, Čierna Hora, Albánsko, Macedónsko a Turecko. Ďalšími potenciálnymi kandidátmi sú Kosovo a Bosna a Hercegovina.

A.6 Princíp one in - two out

Európska únia má dnes v platnosti približne 28210⁵⁹ legálnych aktov. Jej vyše 1 750 smerníc a 12 500 nariadení má podľa odhadov spolu vyše 100 000 strán. Európska únia tiež prijala okolo 14-tisíc rozhodnutí a vydala vyše 1 500 odporúčaní⁶⁰.

V roku 2016 EÚ prijala 1 993 legálnych aktov, z toho 769 nových nariadení (z toho 729 boli delegované alebo vykonávacie nariadenia Európskej komisie), 15 nových smerníc (25 ďalších novelizovala) a 585 nových rozhodnutí.

Vzhľadom na obrovský počet legislatívnych aktov navrhujeme zaviesť na prechodné 15-ročné obdobie systém „one in - two out“, počas ktorého bude musieť byť každé prijaté nariadenie, resp. každá prijatá smernica kompenzovaná zrušením akýchkoľvek dvoch iných nariadení, resp. dvoch smerníc⁶¹. Táto kompenzácia bude vždy súčasťou prerokovávaného návrhu nového nariadenia,

⁵⁹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+WQ+P-2017-000827+0+DOC+XML+V0//SK>

⁶⁰ <http://en.euabc.com/word/2152>

⁶¹ Európska komisia dnes vykonáva Program regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT), ktorý má zabezpečiť, aby právne predpisy EÚ prinášali výsledky pre občanov a podniky efektívne, účinne a s minimálnymi nákladmi. V rámci programu REFIT sa venuje osobitná pozornosť malým podnikom, pre ktoré môže dodržiavanie predpisov EÚ predstavovať neprimeranú záťaž. Komisia iniciuje v rámci programu každý rok súbor zjednodušujúcich iniciatív. Zjednodušenie môže mať viacero foriem: kodifikácia, prepracované znenie, zrušenie, doložky o preskúmaní/ukončení platnosti, revízia, nahradenie smernice nariadením, stiahnutie návrhu, nahradenie jednoduchšou alternatívou. Výsledkom REFIT bolo v rokoch 2015 a 2016 zrušených 37 právnych predpisov, 10 opatrení sa dostalo do pracovného programu Komisie na rok 2016 a od roku 2012 bolo stiahnutých 141 návrhov právnych predpisov.

resp. smernice. Každý nový všeobecne záväzný právny predpis tak prinesie zrušenie dvoch starších právnych predpisov. Prijaté nariadenia a smernice musia byť monotematické tak ako doteraz, aby sa predišlo obchádzaniu pravidla spájaním viacerých návrhov do jedného právneho predpisu.

Po tomto prechodnom období a po stabilizovaní nového právneho poriadku Únie navrhujeme uplatňovať systém "one in - one out", ktorý „stabilizuje“ počet právnych predpisov ⁶².

Počet prijatých aktov v roku 2016 ⁶³	Základné akty	Pozmeňujúce akty
Nariadenia	769	404
EP a Rada	24	27
Rada	14	55
Európska komisia	729	320
Iné	2	2
Smernice	15	25
EP a Rada	13	5
Rada	2	4
Európska komisia	0	16
Iné	0	0
Rozhodnutia	585	195
EP a Rada	13	0
Rada	283	91
Európska komisia	242	93
Iné	47	11
Spolu	1369	624

A.7 Sunset klauzula

Každá nová smernica alebo nariadenie budú prijímané na dobu 10 rokov. Po uplynutí tejto lehoty bude musieť byť predĺžená ich platnosť, t. j. ak sa neobháji zmysel ich existencie a smernica alebo nariadenie nebudú opätovne prijaté, automaticky zaniknú. To sa týka aj delegovaných a vykonávacích predpisov.

⁶² V prípade realizácie bodu „A.1 Vrátenie kompetencií EÚ členským štátom“ by automaticky došlo aj k zrušeniu alebo úprave legislatívnych aktov, ktoré by už neboli v súlade s kompetenciami EÚ. Prechodné 15-ročné obdobie „one in - two out“ by sa tak mohlo skrátiť, resp. by stačilo uplatniť zásadu „one in - one out“.

⁶³ <http://eur-lex.europa.eu/statistics/2016/legislative-acts-statistics.html>

B. Fiškálny pilier (rozpočet EÚ)

B.8 Zoštíhlenie administratívy

Európska administratíva je tvorená inštitúciami a agentúrami ⁶⁴. Jadro európskych inštitúcií tvorí 7 základných orgánov ⁶⁵, podporovaných 2 poradnými inštitúciami ⁶⁶ a finančnou inštitúciou vo forme Európskej investičnej banky. Okrem základných má EÚ aj niekoľko ďalších orgánov ⁶⁷.

Jadro európskych agentúr ⁶⁸ tvorí 33 decentralizovaných agentúr. EÚ má ďalej 6 výkonných agentúr, 3 agentúry spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, 7 spoločných európskych podnikov a Európsky inovačný a technologický inštitút. Dva ďalšie orgány patria pod EURATOM (Agentúra Euratom pre zásobovanie a Spoločný podnik Fusion for Energy).

EÚ tak spolu zamestnáva približne 55-tisíc ľudí ⁶⁹. Najväčší problém prebujnenej administratívy nie sú ani tak náklady na ňu ako skutočnosť, že podstata fungovania štandardného úradníka na svete je v prvom rade obhájiť svoju existenciu. Výsledok je stále viac pravidiel, regulácií, príkazov, zákazov, nariadení, a to strpčuje občanom viac život ako skutočnosť, že na svojich „strpčovateli“ sa ešte aj skladajú prostredníctvom daní.

Na svoje riadne fungovanie, a najmä po tom, čo EÚ časť kompetencií vráti členským štátom, postačí menej inštitúcií a agentúr. Navrhujeme nechať spraviť audit súkromnej spoločnosti, ktorú vyberú a zaplatia členské krajiny (v žiadnom prípade takýto audit nesmie zadať a platiť alebo rovno vykonať Európska komisia, lebo výsledok bude, že všetky inštitúcie sú životne dôležité). Audit môže vykonať súbežne aj Európsky dvor audítorov.

Výsledkom auditu bude zoznam agentúr, ktoré je možné zrušiť alebo im obmedziť činnosť. Pre lepšiu predstavivosť uvádzame niekoľko príkladov:

⁶⁴ Pozri prílohu č. 2.

Zoznam inštitúcií a agentúr je prístupný aj na https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies_sk a https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies_sk

⁶⁵ Európsky parlament, Európska rada, Rada EÚ, Európska komisia, Súdny dvor EÚ, Európska centrálna banka, Európsky dvor audítorov

⁶⁶ Európsky hospodársky a sociálny výbor, Výbor regiónov

⁶⁷ Európska služba pre vonkajšiu činnosť, Európsky ombudsman, Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov a 4 medziinštitucionálne orgány (Európska škola verejnej správy, Európsky úrad pre výber pracovníkov, Tím reakcie na núdzové počítačové situácie, Úrad pre publikácie)

⁶⁸ 34. agentúrou bude Úrad európskeho prokurátora.

⁶⁹ https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/administration_en

B.8.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) - zrušiť

Pôsobí od roku 1958, je len poradným orgánom európskym inštitúciám (EK, EP, Rada EÚ) zastupujúcim organizácie zamestnancov a zamestnávateľov pri navrhovanej legislatíve, resp. má vlastné stanoviská k otázkam, ktoré sa podľa neho dajú riešiť. EHSV má 350 členov, približne 700 zamestnancov, rozpočet cca 130 mil. eur. Členmi sú zástupcovia zamestnancov, zamestnávateľov a iných skupín z členských krajín. Slovensko v ňom zastupuje 9 členov.

***EHSV** je poradným orgánom prežívajúcim takmer 60 rokov, európske inštitúcie však za ten čas prešli výraznými zmenami a majú množstvo oddelení a poradcov na agendu, ktorou sa kedysi zaoberal prednostne EHSV. Komisia má generálne riaditeľstvá, europoslanci majú vlastných poradcov a asistentov, ministri zúčastňujúci sa Rady EÚ majú k dispozícii poradcov vo svojich domovských krajinách, rovnako COREPER ⁷⁰. EHSV je preto prežitou inštitúciou, ktorá by mala byť zrušená.*

B.8.2 Výbor regiónov – zrušiť

Pôsobí od roku 1994, je ďalším len poradným orgánom zastupujúcim európske regionálne a miestne orgány. Výbor regiónov má 350 členov, rozpočet okolo 90 mil. eur, vyše 500 zamestnancov. Slovensko v ňom zastupuje 9 členov (niektorí predsedovia a podpredsedovia VÚC, primátori a starostovia).

Členovia Výboru regiónov sa zoskupili podľa parlamentných skupín namiesto regiónov, ktoré majú zastupovať. Výbor regiónov sa tak stal akousi malou verziou Európskeho parlamentu, čo sa prejavuje v obsahu prijímaných textov, a v niektorých prípadoch vykonáva duplicitnú prácu. Organizovať stretnutia predstaviteľov regiónov je možné aj na pôde Európskeho parlamentu bez toho, aby mal Výbor regiónov k dispozícii vlastné budovy a zamestnancov.

Svoju zbytočnosť dokázal aj pri nedávnom blokovaní schvaľovania zmluvy o voľnom obchode medzi EÚ a Kanadou (CETA) valónskym parlamentom: Valónsko má ako belgický región vo Výbore regiónov svojich reprezentantov, ktorí však za sedem rokov prípravného procesu nikdy neotvorili problematiku týkajúcu sa CETA.

⁷⁰ Výbor stálych zástupcov, ktorého hlavnou úlohou je poskytovať asistenciu členským štátom pri príprave európskej legislatívy v rámci rokovaní Rady a pri udržiavaní kontaktov s ostatnými inštitúciami EÚ.

B.8.3 Európsky parlament (EP) – zoštíhliť

EP má 751 poslancov, rozpočet cca 1,8 mld. eur, vyše 6 000 zamestnancov⁷¹.

Navrhujeme zaviesť jediné sídlo Európskeho parlamentu v Bruseli alebo Štrasburgu. Väčšina služobných ciest zamestnancov EP pramení z dôvodu, že riešia svoju agendu v Bruseli, Štrasburgu a Luxemburgu. Sťahovanie medzi Bruselom a Štrasburgom stojí daňových poplatníkov vyše 110 miliónov eur ročne⁷².

Po prenesení časti kompetencií späť na členské štáty klesne aj objem agendy, ktorou sa bude europarlament zaoberať, preto navrhujeme zníženie počtu výborov EP.

Európsky parlament má dnes 20 výborov, 2 podvýbory a 2 dočasné vyšetrovacie výbory⁷³, z ktorých po prenesení spoločných kompetencií a podporných činností späť na členské štáty navrhujeme 6 zrušiť. Okrem toho potom, ako poklesne agenda europarlamentu, navrhujeme:

- 1/ zlúčiť Výbor pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa s Výborom pre zamestnanosť a sociálne veci,*
- 2/ zlúčiť Výbor pre priemysel, výskum a energetiku s Výborom pre dopravu a cestovný ruch,*
- 3/ zlúčiť Výbor pre právne veci s Výborom pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci.*

Z dôvodu výrazného poklesu agendy, poklesu počtu výborov, ako aj z dôvodu brexitu, navrhujeme aj zníženie počtu poslancov europarlamentu na polovicu, teda z dnešných 750+1 na 375+1 a primeranú úpravu pravidiel pre vznik poslaneckých klubov (minimálny počet poslancov by sa znížil z 25 na 13, minimálny počet členských krajín by kvôli brexitu klesol zo 7 na 6).

⁷¹ Bez poslaneckých asistentov. Pre porovnanie: EP má 5 krát viac poslancov ako NRSR (750 ku 150), ale 15 krát viac zamestnancov (6000 ku 400)

⁷² http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/PL1407_LETTER/PL1407_LETTER_EN.pdf

⁷³ Vyšetrovací výbor pre pranie špinavých peňazí, vyhýbanie sa daňovým povinnostiam a daňové úniky
Vyšetrovací výbor vo veci merania emisií v automobilovom priemysle

Počet stálych výborov tak klesne z 22 na 13:

#	Výbor	Návrh
1	Zahraničné veci	ponechať
2	L'udské práva (podvýbor)	zrušiť
3	Bezpečnosť a obrana (podvýbor)	zrušiť
4	Rozvoj	ponechať
5	Medzinárodný obchod	ponechať
6	Rozpočet	ponechať
7	Kontrola rozpočtu	ponechať
8	Hospodárske a menové veci	ponechať
9	Životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín ⁷⁴	ponechať
10	Priemysel, výskum a energetika	zlúčiť 10 a 11
11	Doprava a cestovný ruch ⁷⁵	zlúčiť 10 a 11
12	Vnútrotný trh a ochrana spotrebiteľa ⁷⁶	zlúčiť 12 a 13
13	Zamestnanosť a sociálne veci ⁷⁷	zlúčiť 12 a 13
14	Regionálny rozvoj	zrušiť
15	Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka	zrušiť
16	Rybárstvo	ponechať
17	Kultúra a vzdelávanie ⁷⁸	zrušiť
18	Právne veci	zlúčiť 18 a 19
19	Občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci	zlúčiť 18 a 19
20	Ústavné veci	ponechať
21	Práva žien a rodová rovnosť	zrušiť
22	Petície	ponechať

⁷⁴ Výboru klesne rozsah agendy, navrhujeme preto skrátenie jeho názvu na Výbor pre životné prostredie

⁷⁵ Výbor pre priemysel, výskum a energetiku a Výbor pre dopravu a cestovný ruch navrhujeme zlúčiť do jedného Výboru pre výskum, energetiku a dopravu. Nový výbor bude mať v kompetencii len agendu týkajúcu sa cezhraničných aspektov spolupráce v týchto oblastiach.

⁷⁶ Výboru klesne rozsah agendy, navrhujeme preto skrátenie jeho názvu na Výbor pre vnútorný trh.

⁷⁷ Cezhraničné aspekty agendy výboru týkajúce sa fungovania vnútorného trhu (napríklad systém prístupovania k nárokom sociálneho a zdravotného systému občanov, ktorí v priebehu svojho života pracovali vo viacerých členských štátoch) navrhujeme presunúť do agendy Výboru pre vnútorný trh. Kompetencie týkajúce sa zamestnanosti pripadnú podľa bodu A.1 späť členským štátom.

⁷⁸ Cezhraničné aspekty agendy výboru týkajúce sa vzdelávania (napríklad podpora mobility študentov a učiteľov, medzi iným podpora akademického uznávania diplomov a započítanie času štúdia) navrhujeme presunúť do agendy Výboru pre vnútorný trh.

B.8.4 Európska komisia – zoštíhliť

28 komisárov (vrátane predsedu a podpredsedov), rozpočet vyše 3 mld. eur, približne 33,000 zamestnancov.

Vrátenie časti kompetencií EÚ umožní zoštíhliť aj najväčší byrokratický orgán EÚ so svojimi 33-tisíc zamestnancami o tisícky ľudí.

Navrhujeme upustiť od princípu „jedna krajina – jeden komisár“, a to aj z dôvodu, že Komisia je nezávislý orgán, ktorého členovia nemajú sledovať národné záujmy. Počet komisárov sa má odvíjať od agendy, ktorú riešia, nie od počtu členských krajín. Počet eurokomisárov by podobne ako v prípade počtu výborov EP mohol klesnúť na polovicu a členské krajiny by rotovali pri nominovaní komisárov. K tomu by mal primerane klesnúť aj počet zamestnancov.

B.8.5 Rada Európskej únie – zrušenie rotujúceho predsedníctva

Exekutívy členských štátov sa stretávajú, to je podstata. Preto Európsku radu a Radu Európskej únie treba spojiť. Pôvodne malo rotujúce predsedníctvo zmysel, koniec koncov niekto Rade (združenie členských krajín) predsedáť musel. Od roku 2009 má však Rada stáleho predsedu, dnes je to Donald Tusk. Rotujúce predsedníctvo krajín tak mutovalo najmä na drahú šesťmesačnú sebaaprezentáciu krajín.

Navrhujeme preto rotujúce predsedníctvo zrušiť a jeho agendu presunúť na predsedu Európskej rady. Tým by zaniklo aj nepísané pravidlo „honest broker“, ktoré de facto blokuje predsedajúcu krajinu vo vyjadrení svojho vlastného názoru.

Európska únia má desiatky ďalších agentúr, z ktorých väčšina začala svoju činnosť po roku 2000. Viaceré z nich pritom nie sú na fungovanie EÚ nevyhnutné, práve naopak, činnosť niektorých z nich sa ukazuje byť kontraproduktívna. Angažujú sa totiž v oblastiach, ku ktorým majú rôzne členské krajiny rôzny prístup, a nie je pritom nutné zjednotenie názorov. Uvádzame niekoľko príkladov, presný zoznam by vyplynul z auditu spomínaného v úvode bodu B.8:

B.8.6 Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (2007) – ročný rozpočet 7 mil. eur, 29 zamestnancov⁷⁹

⁷⁹ Veľkosť rozpočtu a počet zamestnancov zodpovedá roku 2015. Počet zamestnancov je orientačný, keďže nie všetci musia byť nevyhnutne zamestnancami na plný úväzok, agentúry môžu taktiež zamestnávať externistov, ktorí sa do celkového počtu nerátajú. Viaceré agentúry sú financované prevažne Európskou komisiou, ich výdavky sú teda započítané aj vo výdavkoch EK.

B.8.7 Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania (1975) – 18 mil. eur, 120 zamestnancov

B.8.8 Európska nadácia pre odborné vzdelávanie (1994) – 20 mil. eur, 92 zamestnancov

B.8.9 Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (1975) – 21 mil. eur, 110 zamestnancov

B.8.10 Agentúra Európskej únie pre základné práva (2007) - 21 mil. eur, 74 zamestnancov

B.8.11 Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (1996) – 15 mil. eur, 67 zamestnancov.

Agentúry, ktoré nebudú zrušené, je možné zlúčiť, čo tiež povedie k úsporám a zefektívneniu činnosti, napríklad:

B.8.12 Zlúčiť do jedného Európskeho orgánu pre dohľad nad finančným a kapitálovým trhom:

1/ Európsky orgán pre bankovníctvo (2011) – 34. mil. eur, 146 zamestnancov

2/ Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (2011) – 33 mil. eur, 167 zamestnancov

3/ Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (2011) – 22 mil. eur, 87 zamestnancov

B.9 Saldovanie platieb do rozpočtu s nárokmi na eurofondy

Navrhujeme záväzky členskej krajiny voči EÚ započítať s nárokmi na čerpanie eurofondov. Predíde sa tak zbytočným transferom do eurorozpočtu na strane čistých príjemcov, a byrokracii spojenej so získavaním eurofondov na strane čistých prispievateľov. Saldovanie by sa muselo každoročne mierne upravovať, keďže odvody do eurorozpočtu nie sú vopred presne dané, závisia od výberu daní a veľkosti ekonomiky.

Pre Slovenskú republiku bolo vo viacročnom finančnom rámci EÚ na roky 2014–2020 na regionálnu a kohéznú politiku vyčlenených 13,8 mld. eur⁸⁰. Celkové odvody Slovenska do EÚ v tomto období odhadujeme na 6,5 mld. eur⁸¹. Po započítaní nárokov a záväzkov by tak SR mohla čerpať v tomto programovom období z eurorozpočtu 7,3 mld. eur a nič by neplatila.

⁸⁰ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/available-budget/

B.10 Pozastavenie plnenia dlhodobých cieľov

Európskej únii nechýba sebavedomie pri stanovovaní si vznešených cieľov, horšie to už však býva s výsledkami. EÚ chce byť tradične lídrom v obnoviteľných zdrojoch energie, v oblasti sociálnej ochrany, aj v ochrane životného prostredia. Napĺňanie týchto cieľov však stojí EÚ nemalú časť HDP. Zotrvávať na nich aj v čase krízy je pre EÚ zničujúce, keďže európske podniky kvôli nim strácajú konkurencieschopnosť⁸².

Navrhujeme preto pozastaviť plnenie dlhodobých (nezáväzných) cieľov a cestovných máp a nedávať si žiadne nové ciele, kým nepríde ku konsolidácii ekonomiky EÚ, tj. kým verejný dlh neklesne pod úroveň 60 % HDP EÚ (ktorú by podľa Paktu stability a rastu, resp. Fiškálneho kompaktu, nemala prekračovať žiadna členská krajina). Ide napríklad o:

1/ Cestovná mapa využívania morskej energie navrhuje, aby do roku 2050 EÚ uspokojovala 10 % svojho dopytu po energii z prílivových vln⁸³.

2/ Plán postupu EÚ v energetike do roku 2050⁸⁴ predpokladá zníženie emisií skleníkových plynov v porovnaní s rokom 1990 o 80 % až 90 %.

Existujúce záväzky, samozrejme, EÚ dodržať musí, napríklad tieto:

B.10.1 Cieľom stratégie 2020⁸⁵ do roku 2020 je znížiť emisie skleníkových plynov o 20 % oproti úrovni z roku 1990⁸⁶, zvýšiť podiel energie pochádzajúcej z obnoviteľných zdrojov na 20 % a 20 % zvýšenie energetickej efektívnosti.

B.10.2 Rámec 2030 pre energetiku a klímu⁸⁷ stanovuje ciele EÚ do roku 2030 takto: 40 % zníženie emisií skleníkových plynov oproti úrovni z roku 1990, 27 % dopytu po energii pokrývať z obnoviteľných zdrojov a 27 % zvýšenie energetickej efektívnosti, k týmto cieľom sa EÚ zaviazala v Parížskej dohode, hoci záväzok mohol byť aj miernejší.

← 81 Odvody do EÚ závisia aj od externých faktorov. Členské štáty odvádzajú do eurorozpočtu približne 0,7 % hrubého národného dôchodku. Ďalším príjmom je podiel z harmonizovaného vymeriavacieho základu DPH (zvyčajne 0,3 %) a colné poplatky z produktov pochádzajúcich mimo krajín EÚ. Odhad odvodov sme urobili na základe rozpočtu verejnej správy na roky 2017 až 2019 (rozdiel finančných vzťahov súvisiacich s rozpočtom EÚ a rezervy na prostriedky Európskej únie zvýšený o 100 mil. eur ročne ako odhadovaný odvod za tradičné vlastné zdroje), pre rok 2020 sme pre jednoduchosť ráтали s rovnakým odvodom, ako sa rozpočtuje na rok 2019.

82 <http://richardsulik.blog.sme.sk/c/281043/Bolavy-navrat-k-vznesenym-cielom.html>

83 http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/content/ocean-energy-roadmap-claims-10-eu-energy-needs-through-wave-tidal-2050_sk

84 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX%3A52011DC0885>

85 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>

86 EÚ28 je účastníkom druhého záväzného obdobia Kjótskeho protokolu, ktoré sa skončí v roku 2020. Zúčastnené krajiny sa zaviazali, že znížia emisie o minimálne 18 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990. EÚ sa zaviazala, že v tomto období zníži emisie o 20 % v porovnaní s úrovňou z roku 1990.

87 https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030_en

B.11 Zníženie eurofondov a obmedzenie len na verejné projekty

Proklamovaným cieľom Európskych štrukturálnych a investičných fondov (ESIF) je „mobilizácia investícií v kľúčových prioritných oblastiach EÚ s cieľom reagovať na potreby reálnej ekonomiky, a to podporou tvorby pracovných miest a návratom európskeho hospodárstva k udržateľnému rastu“.

Problémom tejto myšlienky je, že každé euro, ktoré ESIF fondy investujú do ekonomiky, najprv musia z ekonomiky stiahnuť prostredníctvom daní. Súkromnému sektoru tak ostáva menej zdrojov na vlastné investície. O investíciách z ESIF fondov, a to aj do súkromného sektora, rozhodujú byrokrati na ministerstvách, čo vedie k pokriveniu trhového prostredia, selektívnemu zvýhodňovaniu vybraných firiem, a značnej neefektívnosti vynaložených prostriedkov.

Z dobre myslených európskych fondov sa stal v strednej a východnej Európe najväčší zdroj korupcie, od lokálnej úrovne až po politické špičky. Fondy sú vďaka korupcii veľmi neefektívnym prerozdeľovaním zdrojov v rámci EÚ.

Európske štrukturálne a investičné fondy⁸⁸ sú s rozpočtom 454 mld. eur na roky 2014 – 2020 hlavným nástrojom investičnej politiky Európskej únie. Tvoria ich 5 fondov a Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí.

*Celkové záväzky európskeho rozpočtu vo viacročnom finančnom rámci 2014 – 2020 sa podľa aktualizácie z roku 2016 predpokladajú na 1 087 mld. eur⁸⁹, **ESIF fondy tvoria teda 42 % výdavkov eurorozpočtu.***

B.11.1 Európsky fond regionálneho rozvoja (196 mld. eur v období 2014 až 2020)

Zameriava sa na posilnenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v Európskej únii odstraňovaním nerovností medzi jej regiónmi (inovácie a výskum, digitálna agenda, podpora SME sektora, nízkouhlíkové hospodárstvo). Fond navrhujeme ponechať a zároveň obmedziť jeho využívanie len na projekty verejnej infraštruktúry⁹⁰.

B.11.2 Európsky sociálny fond (86 mld. eur v období 2014 až 2020)

Zameriava sa na podporu vzdelávania, prístup k zamestnaniu, podporu pracovných miest. Fondu navrhujeme v nasledujúcom programovom období 2021 – 2027 znížiť rozpočet na 50 %. Bude to zároveň jeho posledné programové obdobie, po vyčerpaní prostriedkov fond zanikne.

⁸⁸ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/overview>, posledná aktualizácia z novembra 2016

⁸⁹ http://ec.europa.eu/budget/mff/index_en.cfm

⁹⁰ Existencia ESIF fondov má oporu v článku 174 Lisabonskej zmluvy, ktorý znie: „Na podporu celkového harmonického rozvoja Únie rozvíja a uskutočňuje činnosti vedúce k posilneniu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti.“

B.11.3 Kohézny fond (63 mld. eur v období 2014 až 2020)

Napomáha členským štátom Európskej únie k zníženiu ekonomických a sociálnych rozdielov a k stabilizácii ich ekonomík. Fondu navrhujeme v nasledujúcom programovom období využívať výhradne pre infraštruktúrne projekty.

B.11.4 Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

(99 mld. eur v období 2014 až 2020)

Tomuto fondu sa bližšie venujeme v B.12.

B.11.5 Európsky námorný a rybársky fond (6 mld. eur v období 2014 až 2020)

Fond pre námornú a rybársku politiku EÚ pomáha rybárom pri prechode na udržateľný rybolov. Fond navrhujeme ponechať.

B.11.6 Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí

(3 mld. eur v období 2014 až 2020)

Zameriava sa výlučne na mladých ľudí, ktorí neštudujú, nepracujú, ani sa nezúčastňujú na odbornej príprave. Podporuje prípravu, stáže, vzdelávanie a zvyšovanie kvalifikácie. Iniciatívu navrhujeme v nasledujúcom programovom období 2021 – 2027 znížiť rozpočet na 50 %. Bude to zároveň jej posledné programové obdobie, po vyčerpaní prostriedkov iniciatíva zanikne.

Európsky fond regionálneho rozvoja a Kohézny fond navrhujeme obmedziť len na verejné projekty, ktoré by nevznikli bez zapojenia verejných zdrojov.

Navrhujeme zníženie rozpočtu Európskeho sociálneho fondu, Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí v ďalšom programovom období na 50 %. Ďalšie programové obdobie 2021 – 2027 bude zároveň pre tieto tri fondy a iniciatívu posledným.

Ušetrené prostriedky navrhujeme použiť na zníženie príspevkov členských štátov

B.12 Postupné rušenie poľnohospodárskych dotácií

Spoločná poľnohospodárska politika EÚ (CAP) funguje od roku 1962 a dlho tvorila väčšinu výdavkov európskeho rozpočtu. Jej silným obhajcom bolo a je Francúzsko, ktoré tradične zastáva v oblasti poľnohospodárstva intervencionistický prístup.

Spoločná poľnohospodárska politika deformuje trhové prostredie zo svojej podstaty. Európania dotujú z daní priamo či nepriamo poľnohospodárske firmy, aby si vo výsledku vďaka colnej politike EÚ obmedzujúcej dovoz kúpili drahšie potraviny. Občania EÚ si tak k cene potravín priplácajú z dvoch dôvodov: za dotácie poľnohospodárom a „ochranu“ pred dovozom z tretích krajín. Príklady zo zahraničia pritom ukazujú, že silný poľnohospodársky sektor môže existovať aj bez dotácií. Navyše, poľnohospodárstvo, na rozdiel od iných odvetví, má prakticky zaručený stúpajúci dopyt, keďže ľudia musia jesť bez ohľadu na dobu, technológie alebo politiku. Tvrdenie, že bez dotácií by bol nedostatok potravín, preto nemá špeciálne v poľnohospodárskom sektore žiadne opodstatnenie.

Spoločná poľnohospodárska politika sa skladá z dvoch fondov:

B.12.1 Európsky poľnohospodársky záručný fond

„Prvý pilier“ spoločnej poľnohospodárskej politiky poskytuje priame platby poľnohospodárom a financuje tzv. protrhové opatrenia poľnohospodárskeho sektora. Výdavky fondu sa vo finančnom rámci 2014 – 2020 odhadujú na 309 mld. eur⁹¹, čo tvorí 28 % rozpočtu EÚ. Navrhujeme v nasledujúcom programovom období 2021 – 2027 znížiť rozpočet na 50 %. Bude to zároveň jeho posledné programové obdobie, po vyčerpaní prostriedkov fond zanikne.

B.12.2 Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

„Druhý pilier“ CAP dopĺňa systém priamych platieb poľnohospodárom („prvý pilier“). Politika rozvoja vidieka má niekoľko spoločných cieľov s fondmi ESIF (preto sa tento fond zaraďuje pod ESIF). Výdavky fondu sa v programovom období 2014 – 2020 odhadujú na 99 mld. eur. Tieto výdavky sú už zohľadnené v bode B.11. Navrhujeme v nasledujúcom programovom období 2021–2027 znížiť rozpočet na 50 %. Bude to zároveň jeho posledné programové obdobie, po vyčerpaní prostriedkov fond zanikne

Ušetrené prostriedky navrhujeme použiť na financovanie výdavkov v súvisiacich s poklesom príjmov z Veľkej Británie po realizácii brexitu a spoločnú ochranu hraníc schengenského priestoru.

91 http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/en/displayFtu.html?ftuid=FTU_5.2.2.html

Reforma poľnohospodárskej politiky na Novom Zélande

V polovici 80. rokov uskutočnila vláda na Novom Zélande sériu reforiem, vrátane deregulácie poľnohospodárskej politiky. Poľnohospodársky sektor bol charakteristický vysokou mierou protekcionizmu, rozsiahlym systémom dotácií, reguláciou cien niektorých komodít a zákonnými monopolmi. Kým v roku 1984 predstavovali dotácie 33 % príjmov poľnohospodárskeho sektora, v roku 2003 to boli už len 2 %⁹².

Reformná vláda zrušila všetky vývozné subvencie, eliminovala reguláciu dovozu, znížila colné sadzby. Veľká väčšina vládnej podpory bola odstránená v priebehu piatich rokov. Na začiatku 90. rokov sa tak novozélandský poľnohospodársky sektor ocitol v situácii, keď jeho podpora zo strany štátu bola zredukovaná na minimum⁹³.

Reforma mala významný vplyv na štruktúru aj efektívnosť novozélandského poľnohospodárstva. Kým v roku 1982 bolo na Novom Zélande vyše 70 miliónov oviec, v roku 2002 to bolo už necelých 40 miliónov. Došlo však k preorientovaniu z kvantity na kvalitu, keďže pôrodnosť oviec sa od reformy zvýšila o 25 %. Počet dojných kráv v rovnakom období vzrástol z 2,3 milióna na približne 4 milióny, mliečna výroba sa zvýšila o 75 %. Reforma prispela aj k rozvoju chovu vysokej zveri, ktorá pred reformou v krajine takmer neexistovala. Dnes jej počet dosahuje vyše milióna kusov⁹⁴.

Pred reformou tvorila rastlinná výroba len malú časť poľnohospodárskeho sektora, najmä kvôli dotáciám do iných častí poľnohospodárstva. Po odstránení dotačných schém došlo v rokoch 1983 – 2005 k nárastu hodnoty exportovaných produktov rastlinnej výroby zo 140 mil. USD na 827 mil. USD. Exportný rast zaznamenalo v tomto období aj vinárstvo, a to z 10 mil. USD na 125 mil. USD.

Odstránenie podpôr tak spôsobilo pokles výroby a zvýšenie efektivity v sektoroch charakteristických nadvýrobou, ktorá by nebola bez dotácií na trhu konkurencieschopná. No deregulácia zároveň umožnila uvoľniť kapacity poľnohospodárskeho sektora na rozvoj iných segmentov poľnohospodárstva.

Z Nového Zélandu sa postupne stal významný svetový exportér kvalitných poľnohospodárskych produktov, a to aj bez vývozných dotácií. V roku 2009 krajina vyvážala 92 % produkcie jahňacieho mäsa, 82 % produkcie hovädzieho mäsa a 95 % produkcie jeleniny⁹⁵.

92 <http://link.springer.com/article/10.1023/B:GEJO.0000019969.38496.82>

93 <http://www.libinst.cz/Files/KqLFy4r2/profile/2477/nzreforma.pdf>

94 is.mendelu.cz/zp/portal_zp.pl?prehled=vyhledavani;podrobnosti_zp=47271;zp=47271;download_prace=1;lang=cz

95 <http://www.mia.co.nz/docs/Meat%20Industry%20profile%20-%20Final%20version%20-%20November%202009.pdf>

B.13 Zrušenie Junckerovho investičného balíčka

Európsky fond pre strategické investície (EFSI), známy aj ako „Junckerov investičný balíček“ vo výške 315 miliárd eur do roku 2018 je de facto ďalším eurofondovým programom, len založenom na inej forme podpory. EFSI je spoločnou iniciatívou Európskej investičnej banky a Európskej komisie. Poskytuje selektívnu podporu vybraným projektom formou garancií pôžičiek a presúva tak riziko zlyhania podporených projektov na daňovníkov EÚ. Na projekty podporené EFSI sa pritom nevzťahujú pravidlá štátnej pomoci, ktoré platia pre európske štrukturálne a investičné fondy.

EFSI ničí trhovú súťaž, nemôže vytvárať a ani nevytvára nové investície, ani nepodporuje súkromný sektor ako celok. Odkláňa len investície, ktoré by vytvoril súkromný sektor do oblastí, ktoré schvália byrokrati v EIB⁹⁶. Existuje snaha o rozšírenie jeho kapacity za súčasný časový horizont na 630 mld. eur do roku 2022.

EFSI podporil aj viacero investícií, ktoré nemožno označiť inak ako plytvaním zdrojmi. 55 mil. eur vo forme záruk Fond uvoľnil napríklad na novú mliekareň vo Francúzsku. V Európe pritom panuje všeobecný prebytok mliekarenských kapacít a cena mlieka už niekoľko rokov klesá. Medzi podporenými projektmi je aj viacero veterných parkov aj napriek prebytku ponuky elektriny. Nehovoriac o tom, že alternatívne zdroje energie sú aj bez EFSI masívne podporované z verejných zdrojov.

Európsky fond pre strategické investície navrhujeme okamžite a bez náhrady zrušiť.

⁹⁶ EFSI je fond spravovaný EIB. Správa fondu sa skladá z riadiacej rady, investičného výboru a generálneho riaditeľa. Riadiaca rada pozostáva zo 4 členov, z ktorých troch menuje EK a jedného menuje EIB. Predseda rady je reprezentantom EK. Rada rozhoduje o strategickej orientácii EFSI, dohliada na plnenie cieľov a menuje členov investičného výboru. Investičný výbor pozostáva z ôsmich členov a generálneho riaditeľa, ktorí prijímajú rozhodnutia o podpore konkrétnych projektov. Výbor prijíma rozhodnutia jednoduchou väčšinou, každý člen výboru vrátane generálneho riaditeľa má jeden hlas. Činnosť investičného výboru podlieha kontrole riadiacej rady.

C. Monetárny pilier (pravidlá eurozóny)

C.14 ECB nesmie financovať verejný dlh

Každý členský štát je sám zodpovedný za svoju fiškálnu politiku. ECB musí začať robiť nezávislú monetárnu politiku, ktorej primárnym cieľom je udržiavanie cenovej stability. Kvantitatívnou definíciou cenovej stability je podľa Rady guvernérov ECB „medziročný rast harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HICP) v eurozóne pod 2 %“. Rada guvernérov ďalej upresňuje, že jej cieľom je udržať mieru inflácie „pod, avšak v blízkosti 2 % v strednodobom horizonte“.⁹⁷

V Zmluve o fungovaní Európskej únie (Lisabonská zmluva) sa v článku 245a, ods. 2 píše doslova: „Hlavným cieľom ESCB⁹⁸ je udržať cenovú stabilitu.“ Tvrdiť, že ceny sú vtedy stabilné, ak rastú o takmer 2 percentá ročne, je logický nezmysel. Ceny sú stabilné vtedy, ak nerastú a ani neklesajú. Hlavný cieľ ECB preto má byť 0 %. Číslo 2 % vzniklo tak, že v časoch vysokej inflácie najmä v južných krajinách bolo ťažké dosiahnuť čistú nulu, resp. všeobecne je takmer nemožné dosiahnuť infláciu 0,000% a tak bola stanovená tolerancia 2 % a až nad tieto 2 % je cieľ „cenová stabilita“ porušený. Dve percentá sú teda len tolerančným pásmom a „inflačný cieľ“ z nich spravila až ECB, keď potrebovala zámeriť svoju nezodpovednej monetárnej politiky⁹⁹.

S cieľom oddeliť monetárnu politiku od fiškálnej a zamedziť financovaniu verejných rozpočtov zo spoločnej peňaženky ECB navrhujeme prijať nasledujúcu sériu opatrení:

C.14.1 Explicitne zakázať ECB vstupovať do fiškálnej situácie jednotlivých štátov, a to aj v prípade hrozby bankrotu. Bankrot je jediná efektívna regulácia, ktorá donúti štáty robiť zodpovednú fiškálnu politiku.

C.14.2 Zrušiť program OMT určený na nákup štátnych dlhopisov ECB, to znamená, že príslub guvernéra Maria Draghiho, že ECB „urobí všetko, čo bude treba“ pre záchranu eurozóny, bude odvolaný.

C.14.3 Zvýšiť požiadavky na kvalitu záruk, ktoré ECB požaduje pri poskytovaní úverov finančnému sektoru, zohľadňovať rôznosť kvality dlhopisov rôznych krajín eurozóny.

⁹⁷ Zakladajúca zmluva Európskeho spoločenstva spomína okrem primárneho cieľa menovej politiky Eurosystému aj sekundárny cieľ, ktorým je podpora ekonomických opatrení, ktorých cieľom je dosahovanie „vysokej úrovne zamestnanosti“ a „udržateľného neinflačného ekonomického rastu“. Zakladajúca zmluva tiež určuje hierarchiu cieľov menovej politiky Eurosystému, pričom dosahovanie cenovej stability má pred sekundárnymi cieľmi prednosť. Udržanie cenovej stability je chápané ako hlavný príspevok menovej politiky k zaisteniu priaznivých ekonomických podmienok a vysokej miery zamestnanosti. Podľa <http://www.nbs.sk/sk/menova-politika/menova-politika-ecb-od-roku-2009>

⁹⁸ ESCB (Európsky systém centrálnych bánk) pozostáva z ECB a 19 národných bánk krajín eurozóny.

⁹⁹ SINN, H.-W.: „Der schwarze Juni“, strana 189.

C.14.4 Upustiť od regulačného pravidla, ktoré považuje štátne dlhopisy za bezrizikové aktívum.

C.14.5 Zakázať nákup štátnych dlhopisov ECB nielen na primárnom, ale aj na sekundárnom trhu.

Primárny a sekundárny trh

Primárny trh umožňuje nákup cenných papierov v momente ich vydania za peňažné zdroje. Nákup štátnych dlhopisov (forma cenných papierov) ECB na primárnom trhu zakazuje článok 123 Lisabonskej zmluvy, ktorý znie: „Prečerpávanie účtov či získavanie iného druhu úveru v Európskej centrálnej banke alebo v centrálnych bankách členských štátov (ďalej len „národné centrálné banky“) v prospech inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Únie, ústredných vlád, regionálnych, miestnych alebo iných verejných orgánov, iných subjektov spravovaných verejným právom alebo verejnoprávnym podnikom členských štátov je rovnako zakázané ako **priame odkúpenie ich pohľadávok alebo dlhov národnými centrálnymi bankami alebo Európskou centrálnou bankou.**“

Na sekundárnom trhu (súkromný sektor) sa obchoduje s cennými papiermi, ktoré už boli zakúpené na primárnom trhu. Navrhujeme, aby článok 123 platil aj pre sekundárny trh.

C.14.6 Navrhujeme vyrovnávať saldá medzibankového zúčtovacieho systému eurozóny TARGET 2 na ročnej báze. V podobnom režime funguje americká centrálna banka FED, ktorá pozostáva z 12 lokálnych centrálnych bánk. Podobne ako v prípade Eurosystému, aj americký zúčtovací systém eviduje prebytky a deficity lokálnych centrálnych bánk. Tieto zostatky však musia byť vyrovnané vždy v apríli tak, že banka so zápornou bilanciou presunie obchodovateľné aktíva, obvykle zlatom kryté cenné papiere, ktoré nemôže vydávať sama. Technicky sa tento proces vykonáva prerozdelením vlastníckych podielov a úrokových výnosov zúčtovacieho portfólia riadeného FED-om.¹⁰⁰

¹⁰⁰ <http://voxeu.org/article/fed-versus-ecb-how-target-debts-can-be-repaid>

TARGET 2 zostatky

Medzibankové zúčtovanie v eurozóne v reálnom čase zabezpečuje systém TARGET 2, ktorý je vynovenou verziou pôvodného Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System (TARGET). Prevádzkuje ho Eurosystém, pričom platby medzi jednotlivými komerčnými bankami sa zúčtovávajú v elektronických rezervných eurách, ktoré má každá komerčná banka na svojom účte v národnej centrálnej banke v krajine, kde sídli.

TARGET 2 zachytáva geografickú migráciu eur v rámci eurozóny. Ak Mercedes predá auto španielskemu stavebníkovi, ten dá svojej banke platobný príkaz na úhradu na účet dilerovi do Nemecka. Aby eurá išli tam, kam majú, musí španielska centrálna banka odpísať príslušnú sumu z rezervného účtu španielskej komerčnej banky a na druhej strane Bundesbank pripíše rovnakú sumu na rezervný účet nemeckej komerčnej banky, kde má predajca účet. V tejto operácii konkrétne eurá opustia španielsky priestor a zavítajú do Nemecka. V zúčtovacom systéme TARGET 2 sa táto transakcia prejaví ako vznik pohľadávky Bundesbank voči Eurosystému oproti záväzku Bank of Spain v rovnakej výške. V normálnych časoch obojsmerné prúdenie kapitálu a statkov zabezpečí, že tieto toky eur sú približne rovnaké. Nedochádza k rastu záväzkov a pohľadávok z hľadiska jednotlivých členských centrálnych bánk.

Veľké deficity obchodnej bilancie krajín periferie a prebytky kapitálových účtov krajín jadra sa však po tom, ako ECB zachránila periférne banky ich úverovaním, premietli do vysokých pohľadávok a záväzkov v rámci TARGET 2 systému. Od začiatku fungovania eurozóny tak Nemecko nakumulovalo stovky miliárd eur prebytku účtu obchodnej bilancie voči zvyšku eurozóny. Vznik veľkých deficitov a prebytkov v TARGET 2 po vypuknutí eurokrízy odhalil nerovnováhy v eurozóne vyvolané eurom.

Rastúce pohľadávky niektorých krajín voči Eurosystému predstavujú potenciálnu hrozbu vysokých strát v prípade rozpadu menovej únie. Krajínám by zostali len infláciu zvyšujúce zahraničné eurá, kým národným centrálnym bankám periferie, ktoré úverovaním v rámci LTRO migrujúce eurá vytvorili, by zostali aspoň finančné aktíva, ktoré museli komerčné banky zložiť ako kolaterál. Výzvy nemeckých centrálnych bankárov, volajúce po presune časti tohto kolaterálu v objeme TARGET prebytku do Bundesbank, boli preto postavené na racionálnej snahe poistiť sa proti riziku rozpadu eurozóny.

C.15 Zrušenie trvalého eurovalu

Európsky stabilizačný mechanizmus (ESM) bol vytvorený v lete 2012 a prevzal úlohy dočasného eurovalu EFSF a úverového programu Európskej komisie EFSM. Je európskou obdobou Medzinárodného menového fondu ¹⁰¹.

Euroval je systém, ktorý chráni krajiny pred vysokými úrokmi predražujúcimi ich dlhovú službu. Pomáha tak predchádzať bankrotu problémových krajín eurozóny výmenou za realizáciu nevyhnutných reforiem (ktoré však krajiny z dôvodu štvor- či päťročných volebných období a s nimi súvisiacou patričnou mierou populizmu realizujú len veľmi obtiažne), no len za cenu prenášania nákladov na všetky krajiny eurozóny a zvyšovania systémového rizika. Euroval je síce určený na predchádzanie bankrotu štátov, bol však použitý aj na záchranu španielskeho bankového sektora.

Členské krajiny eurozóny vrátane Slovenska sú akcionármi ESM, pričom podiel v ňom nie je možné predať ani darovať. Z trvalého eurovalu nie je možné vystúpiť, realizované platby akcionárov sú neodvolateľné. Akcionári sú zároveň ručiteľmi, čo v prípade realizácie potenciálnych strát eurovalu bude znamenať náklady aj pre slovenských daňových poplatníkov. Slovenský ručiteľský podiel v eurovale je stanovený na 0,818 %, čo predstavuje ručenie do výšky 5,8 mld. eur¹⁰².

Euroval považujeme za porušenie článku 125 Lisabonskej zmluvy, ktorý hovorí, že za svoje záväzky si každá členská krajina ručí sama. Vytvorenie eurovalu prispelo k inštitucionalizácii eurozóny ako dlhovej únie, v ktorej vlády zadlžených krajín prenášajú riziká svojho hospodárenia na krajiny s vyrovnanším hospodárením. Ide o nástroj na prerozdeľovanie dlhov medzi členskými krajinami eurozóny.

Navrhujeme zrušenie ESM z dôvodu, že zvyšuje systémové riziko v eurozóne, vedie k prerozdeľovaniu dlhov a nerieši podstatu problému európskej menovej únie.

C.16 Odmietnutie spoločného ručenia vkladov

Prepojenosť bankového systému eurozóny znamená, že problémy bankového sektora v jednej krajine s veľkou pravdepodobnosťou spôsobia problémy v ďalších krajinách. Banky zároveň vedia, že v prípade problémov môžu čerpať núdzovú likviditu z ECB, resp. majú implicitnú garanciu, že ich straty na seba prevezme štát (a teda daňoví poplatníci). Štáty zase očakávajú, že v prípade hrozby ich bankrotu zakročí ECB prisľúbeným nákupom dlhopisov (program OMT). Točíme sa tak v špirále, v ktorej zle nastavené motivátory nepretržite zvyšujú systémové riziko.

¹⁰¹ <http://europa.europa.sk/euroval/co-je-to-trvaly-euroval-2/>

¹⁰² <https://www.esm.europa.eu/sites/default/files/esm2015annualreport.pdf>

Aj z tohto dôvodu eurozóna pristúpila k budovaniu bankovej únie, ktorá pozostáva z troch hlavných pilierov:

- 1/ centralizovaný dohľad nad finančnými inštitúciami eurozóny,
- 2/ zjednotenie pravidiel poistenia vkladov,
- 3/ spoločný rezolučný fond.

C.16.1 Centralizovaný dohľad nad finančnými inštitúciami eurozóny.

Tým, že banky eurozóny sa obsluhujú v spoločnej centrálnej banke, má spoločný dohľad svoju logiku. Inak sa opäť môžeme dostať do bodu, keď banky z krajín s laxným dohľadom budú čerpať núdzové úverové programy ECB a „tunelovať“ tak zvyšok eurozóny. Spoločný dohľad zaručí rovnaké pravidlá pre všetkých, a preto ho podporujeme.

C.16.2 Jednotný rezolučný mechanizmus riešenia krízových situácií (SRM)

Hlavným cieľom je vytvorenie spoločného rámca pre riešenie zlyhávajúcich bánk v eurozóne. SRM začal plne fungovať v januári 2016. Jeho súčasťou je aj Jednotný rezolučný fond (SRF) na financovanie ozdravenia bánk v eurozóne. Banky doň musia odvádzať pravidelné finančné príspevky. V prípade, že sa banka dostane do problémov, bude môcť z fondu čerpať prostriedky. Opäť sa tak môžeme dostať do bodu, keď krajiny so zdravými bankami budú prostredníctvom rezolučného fondu dotovať krajiny s nesolventnými bankami. Za straty bánk by mali niesť zodpovednosť v prvom rade ich akcionári a za náklady prípadného ozdravenia bánk štáty, v ktorých banky pôsobia. SRF nie je nutný pre stabilné fungovanie eurozóny, považujeme ho za morálny hazard a preto navrhujeme jeho zrušenie.

C.16.3 Európsky systém ochrany vkladov (EDIS)

EDIS je nadstavbou národnej ochrany vkladov a má byť financovaná z európskych peňazí. Cieľom je zriadenie európskeho fondu ochrany vkladov (EDIF), z ktorého by sa v prípade potreby vyplácali vkladatelia nesolventných bánk v ktorejkoľvek krajine eurozóny. Rovnako ako SRF aj EDIF považujeme za morálny hazard, a preto jeho vytvorenie nepodporujeme. Súhlasíme so zjednotením hranice ochrany vkladov, dnes stanovenej na 100,000 eur na jedného vkladateľa v rámci jednej banky. Fondy ochrany vkladov by však mali fungovať len na národnej úrovni, aby sa aj ich potenciálne náklady obmedzili na konkrétny členský štát a zamedzilo sa tak prerozdeleniu strát a šíreniu krízy medzi členmi eurozóny.

C.17 Rozhodovanie v ECB podľa základného imania

Všetky dôležité rozhodnutia prijíma Rada guvernérov, ktorá pozostáva zo 6 riaditeľov a 19 šéfov centrálnych bánk krajín eurozóny, spolu 25 osôb. Hlasov je však po posledných zmenách ¹⁰³ len 21, na prijatie bežného rozhodnutia je potrebných 11 hlasov. Ak príde „správny“ mesiac, povedzme júl, keď nemá právo hlasovať Holandsko, Luxemburg, Lotyšsko a Litva, majú veľkí dlžníci väčšinu, konkrétne majú Francúzsko, Taliansko, Španielsko, Belgicko, Grécko, Portugalsko a Cyprus spolu 11 hlasov a Nemecko ako najväčší ručiteľ je bezmocné.

Hlasovací systém, keď fakticky rozhodujú dlžníci o veriteľoch, a navyše bez zjavnej logiky považujeme za nebezpečný, preto navrhujeme:

Krajina	Váha hlasu dnes (03/2017)	Navrhovaná váha hlasu
Nemecko	4,8 % + 4,8 %	25,6 %
Francúzsko	0,0 % + 4,8 %	20,1 %
Taliansko	4,8 % + 4,8 %	17,5 %
Španielsko	4,8 % + 0,0 %	12,6 %
Holandsko	4,8 % + 0,0 %	5,7 %
Belgicko	0,0 % + 4,8 %	3,5 %
Grécko	4,8 % + 0,0 %	2,9 %
Rakúsko	4,8 % + 0,0 %	2,8 %
Portugalsko	4,8 % + 4,8 %	2,5 %
Fínsko	0,0 % + 0,0 %	1,8 %
Írsko	4,8 % + 0,0 %	1,6 %
Slovensko	4,8 % + 0,0 %	1,1 %
Litva	4,8 % + 0,0 %	0,6 %
Slovinsko	4,8 % + 0,0 %	0,5 %
Lotyšsko	4,8 % + 0,0 %	0,4 %
Luxembursko	4,8 % + 4,8 %	0,3 %
Estónsko	0,0 % + 0,0 %	0,3 %
Cyprus	4,8 % + 0,0 %	0,2 %
Malta	4,8 % + 0,0 %	0,1 %

C.17.1 Zaviesť takú váhu hlasov členských štátov, ktorá zodpovedá podielu na ručení podľa splateného podielu národných centrálnych bánk krajín eurozóny na základnom imaní ECB.¹⁰⁴

C.17.2 Zrušiť hlasovacie práva členov Výkonnej rady. Hlasovacie práva bude mať teda len 19 guvernérov s váhou podľa základného imania.

C.17.3 Stanoviť kvalifikovanú väčšinu pre fiškálne rozhodnutia (nákup dlho-pisov ¹⁰⁵) dvojtretinovou väčšinou odovzdaných hlasov ¹⁰⁶.

¹⁰³ Po vstupe Litvy do eurozóny v januári 2015 bola zavedená rotácia hlasovacích práv guvernérov centrálnych bánk eurozóny. Krajiny eurozóny sú rozdelené do dvoch skupín na základe veľkosti ich ekonomík a ich finančných sektorov. Guvernéri prvých piatich krajín – v súčasnosti sú to Nemecko, Francúzsko, Taliansko, Španielsko a Holandsko – majú spolu 4 hlasovacie práva. Ostatných štrnásť krajín má spolu 11 hlasovacích práv. Guvernéri sa vo výkone hlasovacích práv každý mesiac striedajú. Členovia Výkonnej rady ECB majú stále hlasovacie práva.
<https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/decisions/govc/html/votingrights.sk.html>

C.17.4 Zverejňovať výsledky všetkých hlasovaní na úrovni guvernéra kvôli zvýšeniu transparentnosti.

Uvedené štyri zmeny zabezpečia po prvé hlasovanie podľa podielov, lebo to pokladáme za prirodzené a správne, a po druhé, že veritelia budú môcť blokovať dlžníkov. Krajiny Nemecko, Holandsko, Rakúsko a Fínsko budú mať spolu 35,9 %, čím budú vedieť zablokovať fiškálne rozhodnutia, napríklad nákup štátnych dlhopisov za „vytlačené“ peniaze.

C.18 Vystúpenie hriešnikov z eurozóny

Členstvo v eurozóne by malo byť privilegiom, nie mlynským kameňom. Chronické nesplňanie pravidiel členstva (v oblasti dlhu a deficitu verejných financií) by malo viesť k ukončeniu členstva. Inak sa nepodarí ukončiť transferovú úniu¹⁰⁷ medzi štátmi, čo bude mať za následok postupný rozklad a rozpad eurozóny. Vyplýva to tiež z dvoch princípov, ktoré navrhujeme uplatňovať, a to dodržiavanie zmlúv a automatických sankcií.

Navrhujeme, že ak členský štát eurozóny nedodržiava päť rokov po sebe podmienky členstva (verejný dlh menej ako 60 %, deficit menej ako 3 %), pristúpi sa k jeho vylúčeniu z eurozóny. Ak v budúcnosti bude podmienky členstva spĺňať, môže do eurozóny opäť vstúpiť.

Samozrejme, tu je potrebné rátať s dlhším prechodným obdobím, inak by kvôli verejnému dlhu musela dnes opustiť eurozónu väčšina jej členov.

¹⁰⁴ <https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/capital/html/index.sk.html>

¹⁰⁵ Dokým to nebude zakázané v zmysle bodu C14.5.

¹⁰⁶ Dvojtretinovou kvalifikovanou väčšinou rozhoduje ECB v niektorých veciach už aj dnes, napríklad podľa čl. 14 Protokolu č. 4: „Národné centrálné banky môžu vykonávať aj iné funkcie než tie, ktoré sú uvedené v tomto štatúte, za predpokladu, že Rada guvernérov dvojtretinovou väčšinou odovzdaných hlasov nerozhodne, že ide o zasahovanie do cieľov a úloh ESCB. Také funkcie vykonávajú národné centrálné banky na vlastnú zodpovednosť a nepokladajú sa za súčasť funkcií ESCB.“ Taktiež podľa čl. 20 „Rada guvernérov môže dvojtretinovou väčšinou odovzdaných hlasov rozhodnúť o použití iných operatívnych nástrojov menovej kontroly, ktoré pokladá za vhodné, pričom rešpektuje článok 2.“

¹⁰⁷ Zavedenie jednotnej európskej menovej zóny predpokladalo, že príde aj k postupnej hospodárskej konvergencii jej členov. Tým, že sa v menovej únii ocitli krajiny s príliš odlišnými ekonomikami, rastúci konkurenčný tlak a nižšia produktivita južných krajín vytvárala v systéme nerovnováhy, ktoré sa naplno prejavili s vypuknutím finančnej krízy. Vysoká nezamestnanosť a prepád ekonomiky následne viedli k politickému rozhodnutiu transferových platieb – či už vo forme zostrojenia eurovalu alebo nákupu štátnych dlhopisov – s cieľom udržať jednotu menovej zóny.

C.19 Konkurzný poriadok pre štáty eurozóny¹⁰⁸

V prípade, že štát, ktorý je súčasťou eurozóny, sa aj napriek pravidlám ocitne vo finančných problémoch, teda nebude schopný včas splácať svoje záväzky, musia ako prvé majitelia splatných dlhopisov akceptovať predĺženie splatnosti.

Tým bude možné rozlišovať medzi dočasným nedostatkom likvidity (prípád Írska) a vážnymi štrukturálnymi problémami (prípád Grécka), čo je dnes v praxi len veľmi ťažké. Stačí si spomenúť na to množstvo sľubov o tom, ako sa rýchlo vrátia na finančné trhy.

Ak trpí krajina iba nedostatkom likvidity a finančné problémy sú len dočasné, bude takéto opatrenie stačiť. Ak sa napriek predĺženiu splatnosti dlhopisov finančné problémy krajiny nevyriešia, musí byť vyhlásená platobná neschopnosť a dôjde k čiastočnému odpisu dlhu v takej výške, aby bolo zaručené, že krajina sa bude môcť vrátiť na dlhopisové trhy¹⁰⁹. Krajina by mala zároveň opustiť eurozónu, aby mohla devalváciou svojej novej meny okamžite a krátkodobo zvýšiť svoju konkurencieschopnosť.

¹⁰⁸ http://www.sachverstaendigenrat-wirtschaft.de/fileadmin/dateiablage/download/publikationen/arbeitspapier_04_2016.pdf

¹⁰⁹ Pozri aj SINN, H.-W.: „Der schwarze Juni“, strana 310.

D. Bezpečnostný pilier

D.20 Spoločná ochrana schengenských hraníc

Stráženie hranice sa ukazuje byť kľúčové z bezpečnostného aj politického hľadiska, preto navrhujeme, aby to bola spoločná kompetencia EÚ (pozri bod A.1). Spoločná ochrana hraníc má zmysel len vtedy, ak je všade chránená na rovnakej úrovni. Krajina, ktorá bude mať problém so spoločnou ochranou hraníc (napríklad nesúhlas so vstupom európskych zložiek určených na ochranu hraníc na územie krajiny), môže Schengenský priestor opustiť.

D.20.1 Moderné technológie umožňujú efektívne stráženie pozdĺž celej hranice. Na zabezpečovaní schengenskej hranice by sa mala podieľať každá členská krajina alikvotnou (finančnou) čiastkou, ktorá na ňu pripadá vzhľadom na počet obyvateľov, resp. HDP. Potreba zvýšených investícií do technologického a ľudského kapitálu schengenskej hranice môže byť financovaná z klesajúcich výdavkov na poľnohospodárske dotácie.

D.20.2 Schengenský priestor umožňuje vysokú slobodu pohybu ľudí na jej území, o to vyššie štandardy treba uplatňovať na vstupe do nej. Každý človek, ktorý bude vstupovať do schengenského priestoru, a nie je občanom jednej z členských krajín schengenskej zóny, bude registrovaný na základe biometrických údajov. Povinnosť registrácie sa bude týkať aj ľudí prichádzajúcich z krajín s bezvízovým stykom so Schengenom. V tejto súvislosti podporujeme zriadenia systému EES ¹¹⁰ a ETIAS ¹¹¹, ktoré EÚ plánuje sprevádzkovať od roku 2020.

D.20.3 V prípade porušovania pravidiel schengenskej dohody členskou krajinou budú nasledovať automatické sankcie, z ktorých najvyššou bude vylúčenie zo schengenskej zóny. Podobne ako v prípade eurozóny, členstvo v schengenskej zóne by malo byť výsadou, a nie mlynským kameňom európskych krajín.

¹¹⁰ Európska komisia navrhuje zriadenie systému EES (EU Entry-Exit System), ktorý bude zbierať biometrické údaje a údaje o vstupe a výstupe ľudí z krajín mimo EÚ do schengenskej zóny.

¹¹¹ Systém ETIAS bude riadiť Európska pohraničná a pobrežná stráž v úzkej spolupráci s príslušnými orgánmi členských štátov a Europolom, ktorého cieľom bude posilniť bezpečnostné kontroly cestujúcich používajúcich právo bezvízového styku. Povolenie ETIAS nie je vízum, ide o ľahší režim, ktorý je priaznivejší pre návštevníkov. Štátni príslušníci krajín s liberalizovaným vízovým režimom budú môcť aj naďalej cestovať bez víz, ale pred cestou do schengenského priestoru budú musieť získať jednoduché cestovné povolenie. ETIAS bude zhromažďovať informácie o všetkých cestujúcich požívajúcich právo bezvízového styku prichádzajúcich do Európskej únie s cieľom umožniť predbežné kontroly zamerané na nelegálnu migráciu a bezpečnosť. Povolenie ETIAS navrhujeme spočítať sumou 5 eur na osobu s platnosťou na 5 rokov.

D.21 Utečenecké tábory mimo EÚ

Migrantská kríza – príchod miliónov ľudí z Afriky a Blízkeho východu je pre Európsku úniu momentálne najväčším problémom a prvým veľkým problémom, ktorý nie je možné riešiť len novými dlhmi, resp. tlačéním peňazí. Azyl v zmysle Ženevskej dohody, ktorou sú členské krajiny EÚ viazané, je určený pre prenasledovaných jednotlivcov a nie masovú migráciu. Preto navrhujeme:

D.21.1 *Zriadenie záchytných táborov¹¹² pre utečencov mimo územia Európskej únie, prioritne na pobreží severnej Afriky – Líbya, Tunis, Egypt. V táboroch bude možné požiadať o azyl ktorúkoľvek členskú krajinu EÚ, keďže v tábore sa budú nachádzať úradníci každej členskej krajiny Únie. Migrantov, ktorí sa preplavia do EÚ alebo budú zachránení na mori, bude môcť členská krajina EÚ transportovať do záchytných táborov, kde zostanú až do rozhodnutia o ich žiadosti o azyl.*

D.21.2 *Každý členský štát bude pri žiadostiach uplatňovať vlastné pravidlá posudzovania žiadostí o azyl. V prípade negatívneho rozhodnutia členského štátu bude žiadosť v inej členskej krajine v zrýchlennom konaní zamietnutá ako neprípustná.*

D.22 Sprísnenie azylovej politiky

Každá krajina rozhoduje o pravidlách na udelenie azylu a aj o samotnom udelení samostatne. To považujeme za správne, lebo členské štáty majú rozhodovať o tom, kto bude na ich území žiť. Pre prípad zamietnutia azylu je však z dôvodu existencie schengenského priestoru dôležité mať niektoré pravidlá spoločné. Preto navrhujeme:

D.22.1 *Oznamovanie výsledkov azylového procesu v členských krajinách bude prebiehať osobne. V prípade, že sa žiadateľ o azyl odvolá voči negatívne rozhodnutiu, musí sa zdržiavať pod úradným dohľadom danej členskej krajiny až do oznámenia odvolacieho rozhodnutia. V prípade právoplatného negatívneho verdiktu bude nasledovať spustenie procesu vyhostenia podľa právnych predpisov toho členského štátu, v ktorom o azyl požiadal.*

¹¹² <https://dennikn.sk/blog/sex-crime-terror/>

D.22.2 Automatické zamietnutie žiadosti o azyl ako zjavne neopodstatnenej v zrýchlenom konaní a následné administratívne vyhodenie žiadateľa podľa právnych predpisov členského štátu, v ktorom o azyl požiadal:

- 1/ ak žiadateľ predloží nepravdivé informácie alebo dokumenty, falšované alebo pozmenené doklady, alebo zadržiaval podstatné informácie alebo dokumenty dôležité na konanie o udelenie azylu s úmyslom sťažiť posudzovanie žiadosti o udelenie azylu,
- 2/ ak sa žiadateľ nepodrobil odňatiu daktyloskopických odtlačkov,
- 3/ ak sa preukáže, že neuviedol pravdivé údaje pri svojej identifikácii,
- 4/ ak žiadateľ zdôvodnil svoju žiadosť o udelenie azylu zjavne nesúvislými, protirečivými, nepravdivými alebo nepravdepodobnými vyhláseniami, ktoré sú v rozpore s dostatočne overenými informáciami o krajine pôvodu,
- 5/ ak sa na žiadateľa o azyl vzťahujú vylučovacie dôvody v zmysle čl. 1F Ženevskej konvencie o utečencoch (vylučovacia klauzula) ¹¹³,
- 6/ ak žiadateľ prichádza z bezpečnej krajiny pôvodu v zmysle európskeho zoznamu bezpečných krajín,
- 7/ ak žiadateľ predstavuje nebezpečenstvo pre bezpečnosť členského štátu.

D.22.3 Podporujeme urýchlenie vypracovania európskeho zoznamu bezpečných krajín pôvodu a uplatnenie zrýchleného azylového procesu pre žiadateľov z týchto krajín.

D.23 Rozvojová pomoc len za spoluprácu

Európska únia má viacero fondov špecializujúcich sa na poskytovanie rozvojovej pomoci, ktorých rozpočet vo finančnom rámci 2014 – 2020 presahuje 50 mld. eur ¹¹⁴.

Rozvojovú pomoc v akejkoľvek forme navrhujeme podmieniť existenciou readmisného mechanizmu vrátenia žiadateľov o azyl.

¹¹³ Pozri čl. 1, písm. F a čl. 33, ods. 2 Dohovoru o právnom postavení utečencov (Ženevský dohovor).

¹¹⁴ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-1134_en.htm

Záver

Šanca vyhrať v športke je asi 1 ku 14 miliónom, no kto nikdy nepodá tiket, nemá ani len túto malilinkú šancu. Šanca, že nami navrhovaná reforma bude presadená, je tiež mizivá, ale nie nulová.

S uvedenými návrhmi sa stotožňuje viacero europoslancov, no je zrejmé, že najbližšie roky, povedzme v tomto volebnom období (2014 – 2019), chýba politická vôľa na ich presadenie. Ak je však myšlienka silná, cestu si nájde. Preto považujem za veľmi dôležité, aby bolo konkrétne spísané a poctivo vyargumentované, ako môže EÚ znovu úspešne fungovať.

Manifest sme preložili do angličtiny aj nemčiny a rozpošleme ho mnoho mienkotvorným ľuďom v Európe. Niekedy totiž aj motyka vystrelí a možno sa predsa len aspoň niektoré zmeny podarí zrealizovať. Napríklad po roku 2019, keď sa bude voliť nový europarlament a jeho zloženie môže byť omnoho eurorealistickejšie.

V každom prípade si Európa aj Slovensko zaslúžia podniknúť každý jeden pokus, aby EÚ bolo funkčným spoločenstvom slobodných a nezávislých štátov.

Prílohy

Chronológia základných európskych zmlúv (Príloha č. 1)

Zmluva	Rok platnosti	Počet členov	Zmluva
Európske spoločenstvo uhlia a ocele (ESUO)	1952	6	založenie spoločného trhu s oceľou, uhlím, koksom, železnou rudou a šrotom
Rímske zmluvy: Európske hospodárske spoločenstvo (EHS) Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (EURATOM)	1958	6	colná únia • voľný pohyb tovarov • spoločná obchodná politika • voľný pohyb osôb služby a kapitál • spoločná poľnohospodárska politika • spoločná dopravná politika • hospodárska súťaž • koordinácia hospodárskych politík • spoločný trh • Európsky sociálny fond
Zlučovacia zmluva o európskych spoločenstvách	1967	6	zlúčenie ESUO, EHS a EURATOM
Jednotný európsky akt	1987	12	• jednotný trh • životné prostredie
Maastrichtská zmluva	1993	12	• spoločná zahraničná a bezpečnostná politika • spravodlivosť a vnútorné záležitosti • hospodárska a menová únia • vzdelávanie • kultúra • spolupráca a rozvoj
Amsterdamská zmluva	1999	15	• zamestnanosť • sociálna politika • diskriminácia
Zmluva z Nice	2003	15	príprava na rozširovanie o 10 nových členských krajín, zmena hlasovacieho mechanizmu v Rade EÚ
Lisabonská zmluva	2009	27	• vesmír • energetika • civilná ochrana • ochrana dát • šport

Zoznam európskych inštitúcií a agentúr (Príloha č. 2)

<i>Európska inštitúcia/agentúra</i>	<i>Skratka</i>	<i>Zaradenie</i>	<i>Sídlo</i>	<i>Rok založenia</i>	<i>Rozpočet v mil. (2015)</i>	<i>Počet zamestnancov (2015)</i>
Európsky parlament*	EP	Základná inštitúcia	Belgicko/ Francúzsko	1952	1 756	6000
Súdny dvor Európskej únie	CJEU	Základná inštitúcia	Luxembursko	1952	NA	NA
Európska komisia	EK	Základná inštitúcia	Belgicko	1958	cca 3 000+	33000
Európsky hospodársky a sociálny výbor*	EESC	Poradná inštitúcia	Belgicko	1958	129	705
Európska investičná banka	EIB	Inštitúcia	Luxembursko	1958	NA	NA
Agentúra Euratom pre zásobovanie	ESA	EURATOM	Luxembursko	1958	NA	NA
Rada Európskej únie*	Consilium	Základná inštitúcia	Belgicko	1958	cca 500	3500
Európska rada*	Consilium	Základná inštitúcia	Belgicko	1961		
Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania	CEDEFOP	Decentralizovaná agentúra	Grécko	1975	18	119
Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok	EUROFOUND	Decentralizovaná agentúra	Írsko	1975	21	108
Európsky dvor audítorov	ECA	Základná inštitúcia	Luxembursko	1977	NA	NA
Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť	EMCDDA	Decentralizovaná agentúra	Portugalsko	1993	15	100
Európska agentúra pre životné prostredie	EEA	Decentralizovaná agentúra	Dánsko	1994	42	205
Európska nadácia pre odborné vzdelávanie	ETF	Decentralizovaná agentúra	Taliansko	1994	20	130
Prekladateľské stredisko pre orgány Európskej únie	CdT	Decentralizovaná agentúra	Luxembursko	1994	49	200
Výbor regiónov*	CoR	Poradná inštitúcia	Belgicko	1994	88	532
Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo	EU IPO	Decentralizovaná agentúra	Španielsko	1994	384	793

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci	EU-OSHA	Decentralizovaná agentúra	Španielsko	1994	15	64
Úrad Spoločenstva pre odrody rastlín	CPVO	Decentralizovaná agentúra	Francúzsko	1995	15	45
Európska agentúra pre lieky	EMA	Decentralizovaná agentúra	Veľká Británia	1995	304	890
Európsky ombudsman*	Ombudsman	Inštitúcia	Francúzsko	1995	10	67
Európska centrálna banka	ECB	Základná inštitúcia	Nemecko	1998	NA	NA
Európsky policajný úrad	Europol	Decentralizovaná agentúra	Holandsko	1999	95	1008
Európsky inštitút pre bezpečnostné štúdie	EUISS	Agentúra SZBP	Francúzsko	2002	5	24
Európsky úrad pre bezpečnosť potravín	EFSA	Decentralizovaná agentúra	Taliansko	2002	77	447
Satelitné stredisko Európskej únie	EUSC	Agentúra SZBP	Španielsko	2002	18	120
Európsky orgán pre zlepšovanie justičnej spolupráce	EUROJUST	Decentralizovaná agentúra	Holandsko	2002	34	350
Európska agentúra pre námornú bezpečnosť	EMSA	Decentralizovaná agentúra	Portugalsko	2002	54	207
Európska agentúra pre bezpečnosť letectva	EASA	Decentralizovaná agentúra	Nemecko	2002	150	833
Európsky úrad pre výber pracovníkov	EPSO	Medziinštitucionálny orgán	Belgicko	2003	NA	NA
Európska železničná agentúra	ERA	Decentralizovaná agentúra	Francúzsko	2004	25	160
Agentúra pre európsky GNSS	GSA	Decentralizovaná agentúra	Česká republika	2004	28	140
Európska obranná agentúra	EDA	Agentúra SZBP	Belgicko	2004	31	130
Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov*	EDPS	Inštitúcia	Belgicko	2004	8	52
Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž	FRONTEX	Decentralizovaná agentúra	Poľsko	2004	143	366
Európska agentúra pre bezpečnosť sietí a informácií	ENISA	Decentralizovaná agentúra	Grécko	2004	10	84

Výkonná agentúra pre spotrebiteľov, zdravie, poľnohospodárstvo a potraviny	Chafea	Výkonná agentúra	Luxembursko	2005	NA	NA
Európska škola verejnej správy	EUSA	Medziinštitucionálny orgán	Belgicko	2005	NA	NA
Európska policajná akadémia	CEPOL	Decentralizovaná agentúra	Maďarsko	2005	9	51
Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb	ECDC	Decentralizovaná agentúra	Švédsko	2005	58	290
Európska agentúra pre kontrolu rybného hospodárstva	EFCA	Decentralizovaná agentúra	Španielsko	2005	9	57
Výkonná agentúra pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru	EACEA	Výkonná agentúra	Belgicko	2006	NA	NA
Európska chemická agentúra	ECHA	Decentralizovaná agentúra	Fínsko	2007	107	600
Výkonná agentúra Európskej rady pre výskum	ERCEA	Výkonná agentúra	Belgicko	2007	NA	NA
Spoločný podnik pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy	F4E	EURATOM	Španielsko	2007	385	463
Spoločný podnik pre jednotnú európsku letovú prevádzku a ATM výskum	SESAR JU	Spoločný podnik EÚ	Belgicko	2007	89	41
Spoločný podnik pre čistú oblohu	CLEANSKY JU	Spoločný podnik EÚ	Belgicko	2008	352	42
Spoločný podnik pre iniciatívu pre inovačné lieky	IMI	Spoločný podnik EÚ	Belgicko	2008	315	47
Európsky inovačný a technologický inštitút	EIT	Iné	Maďarsko	2008	295	59
Výkonná agentúra pre výskum	REA	Výkonná agentúra	Belgicko	2009	NA	NA
Úrad pre publikácie	Publications	Medziinštitucionálny orgán	Luxembursko	2009	NA	NA
Európsky inštitút pre rodovú rovnosť	EIGE	Decentralizovaná agentúra	Litva	2010	8	42
Európska služba pre vonkajšiu činnosť*	EEAS	Inštitúcia	Belgicko	2010	793	3478
Orgán európskych regulátorov pre elektronické komunikácie	BEREC	Decentralizovaná agentúra	Lotyšsko	2010	4	27

Agentúra pre spoluprácu energetických regulátorov	ACER	<i>Decentralizovaná agentúra</i>	<i>Slovinsko</i>	<i>2011</i>	<i>16</i>	<i>90</i>
Európsky orgán pre bankovníctvo	EBA	<i>Decentralizovaná agentúra</i>	<i>Veľká Británia</i>	<i>2011</i>	<i>34</i>	<i>151</i>
Európsky orgán pre cenné papiere a trhy	ESMA	<i>Decentralizovaná agentúra</i>	<i>Francúzsko</i>	<i>2011</i>	<i>39</i>	<i>194</i>
Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov	EIOPA	<i>Decentralizovaná agentúra</i>	<i>Nemecko</i>	<i>2011</i>	<i>21</i>	<i>137</i>
Európsky podporný úrad pre azyl	EASO	<i>Decentralizovaná agentúra</i>	<i>Malta</i>	<i>2011</i>	<i>16</i>	<i>126 (2016)</i>
Európska agentúra na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti	EU-LISA	<i>Decentralizovaná agentúra</i>	<i>Estónsko/ Francúzsko</i>	<i>2011</i>	<i>68</i>	<i>140</i>
Tím reakcie na núdzové počítačové situácie	CERT	<i>Medziinštitucionálny orgán</i>	<i>Belgicko</i>	<i>2012</i>	<i>NA</i>	<i>NA</i>
Výkonná agentúra pre inovácie a siete	INEA	<i>Výkonná agentúra</i>	<i>Belgicko</i>	<i>2014</i>	<i>NA</i>	<i>NA</i>
Výkonná agentúra pre malé a stredné podniky	EASME	<i>Výkonná agentúra</i>	<i>Belgicko</i>	<i>2014</i>	<i>NA</i>	<i>NA</i>
Spoločný podnik pre odvetvie biopriemyslu	BBI JU	<i>Spoločný podnik EÚ</i>	<i>Belgicko</i>	<i>2014</i>	<i>209</i>	<i>22</i>
Spoločný podnik Shift2Rail	S2R JU	<i>Spoločný podnik EÚ</i>	<i>Belgicko</i>	<i>2014</i>	<i>920</i>	<i>15</i>
Spoločný podnik pre palivové články a vodík	FCH 2 JU	<i>Spoločný podnik EÚ</i>	<i>Belgicko</i>	<i>2014</i>	<i>115</i>	<i>26</i>
Spoločný podnik ECSEL	ECSEL	<i>Spoločný podnik EÚ</i>	<i>Belgicko</i>	<i>2014</i>	<i>NA</i>	<i>NA</i>
Jednotná rezolučná rada	SRB	<i>Decentralizovaná agentúra</i>	<i>Belgicko</i>	<i>2015</i>	<i>22</i>	<i>164</i>
Agentúra Európskej únie pre základné práva	FRA	<i>Decentralizovaná agentúra</i>	<i>Rakúsko</i>	<i>2016</i>	<i>22</i>	<i>107</i>

Zdroj pre rok 2015: The EU agencies working for you, 2016 *Údaje za rok 2014

Zoznam skratiek

ACCF	Additional Credit Claims Framework Rahmen zusätzlicher Kreditforderungen Rámec dodatočných úverových pohľadávok	EHSV	European Economic and Social Committee Eur. Wirtschafts- und Sozialausschuss Európsky hospodársky a sociálny výbor
ANFA	Agreement on Net Financial Assets Abkommen über Netto-Finanzaktiva Dohoda o čistých finančných aktívach	EIB	European Investment Bank Eur. Investitionsbank Európska investičná banka
CAP	Common Agriculture Policy Gemeinsame Agrarpolitik Spoločná poľnohospodárska politika	EK	European Commission Die Europäische Kommission Európska komisia
CB	Central bank Zentralbank Centrálna banka	ELA	Emergency Liquidity Assistance Notfall-Liquiditätshilfe Nástroj núdzového poskytovania likvidity
CETA	The Comprehensive Economic and Trade Agreement Umfassendes Wirtschafts- und Handelsabkommen Komplexná hospodárska a obchodná dohoda	EP	European Parliament Das Europäische Parlament Európsky parlament
COREPER	The Permanent Representatives Committee Ausschuss der ständigen Vertreter Výbor stálych zástupcov	ESCB	European System of Central banks System der Europäischen Zentralbanken Európsky systém centrálnych bánk
ECB	European Central Bank Eur. Zentralbank Európska centrálna banka	ESM	European Stability Mechanism Eur. Stabilitätsmechanismus Európsky stabilizačný mechanizmus
EDIF	European Deposit Insurance Fund Europäischer Einlagensicherungsfonds Európsky fond ochrany vkladov	ETIAS	European Travel Information and Authorisation System Eur. System für Reiseinformationen und -Einreisegenehmigungen Európsky systém cestovných informácií a povolení
EDIS	European Deposit Insurance Scheme Europäische Einlagensicherung Európsky systém ochrany vkladov	EU	European Union Europäische Union Európska únia
EEAS	Entry-Exit System System Einreise/Ausreise Únijný systém vstup/výstup	EURATOM	European Atomic Energy Community Eur. Gemeinschaft für Atomenergie Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
EFSF	European Financial Stability Facility Eur. Finanzstabilisierungsfazilität Európsky finančný stabilizačný nástroj	FED	Federal Reserve System Föderales Reservesystem (Zentralbank der USA) Federálny rezervný systém (centrálna banka USA)
EFSI	European Fund for Strategic Investments Eur. Fonds für strategische Investitionen Európsky fond pre strategické investície	LTRO	Long Term Refinancing Operations Längerfristige Refinanzierungsgeschäfte Dlhodobé refinančné operácie
EFSM	European Financial Stabilisation Mechanism Eur. Finanzstabilisierungsmechanismus Európsky nástroj finančnej stability	MH SR	Ministry of Economy of the Slovak Republic Ministerium für Wirtschaft der SR Ministerstvo hospodárstva SR
EGF	European Structural and Investment Funds Eur. Struktur- und Investitionsfonds Európske štrukturálne a investičné fondy		

NBS	The National Bank of Slovakia Nationalbank der Slowakei Národná banka Slovenska
OLAF	European Anti-fraud Office Europäisches Amt für Betrugsbekämpfung Európsky úrad pre boj proti podvodom
OMT	Outright Monetary Transactions Direkte Währungstransaktionen Priame menové transakcie
REFIT	Regulatory Fitness and Performance Programme Programm der Regulierungseignung und Effizienz Program regulačnej vhodnosti a efektívnosti
SMP	Securities Markets Programme Programm für die Wertpapiermärkte Program pre trhy s cennými papiermi
SRF	Single Resolution Fund Einheitlicher Abwicklungsfonds Jednotný rezolučný fond
SRM	Single Resolution Mechanism Einheitlicher Bankenabwicklungsmechanismus Jednotný rezolučný mechanizmus
SSM	Single Supervisory Mechanism Einheitlicher Bankenaufsichtsmechanismus Jednotný mechanizmus dohľadu
ŠÚ SR	Statistical Office of the Slovak Republic Statistisches Amt der Slowakischen Republik Štatistický úrad SR
SZBP	Common Security and Defence Policy Gemeinsame Außen- und Sicherheitspolitik Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika
TARGET 2	second-generation Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system Interbanken-Verrechnungssystem der Eurozone Medzibankový zúčtovací systém eurozóny
TFEU	Treaty on the Functioning of the European Union Vertrag über die Arbeitsweise der EU (AEUV) Zmluva o fungovaní Európskej únie
TLTRO	Targeted Longer Term Refinancing Operations Gezielte längerfristige Refinanzierungsgeschäfte Cielené dlhodobé refinančné operácie

Poznámky

Manifest

slovenského eurorealizmu

K 60. výročiu podpisu Rímskych zmlúv dňa 25. 3. 1957

Skupina
Európskych
konzervatívcov
a reformistov

www.sas.sk

sas
Sloboda Solidarita